

Bundesministerium
des Innern, für Bau
und Heimat

Bundesamt
für Migration
und Flüchtlinge

BULGARISCH

Добре дошли в Германия

Информация за имигранти

Указател в брошурата

Съдържание

Предговор	8
I. Влизане в Германия	10
1. Указания за влизане в страната	10
2. Информация за събиране на семейства	13
II. Изучаване на немски език	16
1. Интеграционният курс: нещо повече само от изучаването на език	16
2. Немски език в професията	20
3. Немски език за деца и юноши	21
III. Информация и съвет	22
1. Миграционен консултационен център за възрастни имигранти (МВЕ)	22
2. Миграционна служба за младежи – консултация за младежи с миграционен произход (JMD)	26
3. Бюро „Граждански услуги“ към Федералната служба за миграция и бежанци	28
4. Информационният източник Интернет	28
IV. Пребиваване и придобиване на гражданство по натурализация	30
1. Официални органи във връзка с правото за пребиваване	30
2. Информация във връзка с правото на пребиваване	33
3. Придобиване на гражданство	38
V. Труд и професия	42
1. Признаване на чуждестранни дипломи и документи	43
2. Професионална консултация, посредническа дейност при професионално обучение и работа	45
3. Професионална квалификация	50

4.	Започване на собствен бизнес и упражняване на самостоятелна стопанска дейност	51
5.	Трудово право: работно време, отпуск и болест	53
6.	Доходи и данъци	55
VI.	Жилище	56
1.	Търсене на жилище	56
2.	Какво Ви очаква след преместването?	58
3.	Държавна подкрепа	59
4.	Наеми и наемно правоотношение	61
VII.	Деца и семейство	66
1.	Бременност и закрила на майката	66
2.	Родителски отпуск и надбавки за отглеждане на дете	71
3.	Детски помощи и детски надбавки	75
4.	Възможности за полагане на грижи за деца	78
5.	Спорове, кризи и насилие в семейството	79
VIII.	Училище, професионално образование и следване	82
1.	Училищна система и видове училища в Германия	82
2.	Професионално обучение	88
3.	Следване в Германия	90
4.	Обучение за възрастни	93
IX.	Здраве и осигуровки	94
1.	Помощ при болест и злополука	94
2.	Профилактични медицински прегледи и ваксинация	97
3.	Консултация относно СПИН/ХИВ и информация за полово предавани болести (ППБ)	99
4.	Консултации по въпросите за пристрастеността към наркотични вещества	101
5.	Участие на хора с увреждания в обществения живот	102

X. Банки и застраховки	104
1. Парични сделки и разплащателни средства	104
2. Задължително социално осигуряване	106
3. Частни и имуществени застраховки	115
XI. Покупки и защита на потребителя	116
1. Покупки и заплащане	116
2. Отговорност за недостатъци и гаранция	118
3. „Продажби по домовете“ и договори, сключени с писмо, по факс, имейл или в Интернет	119
XII. Съюзи и организации	122
1. Сдружения и съюзи	122
2. Мигрантски организации	124
XIII. Животът в Германия	126
1. Политически и правен ред	126
2. Партии и политическо участие	129
3. Интеграционни съвети и комисии	130
4. Религия	131
Индекс	134
В спешни случаи	138
Бележки	139

Предговор

Уважаеми дами и господа,

ако държите тази брошура в ръцете си, това означава, че сте взели решение да се установите в Германия. Поздравяваме Ви за това решение и Ви поздравяваме с добре дошли. Надяваме се, че ще сте чувствате добре в Германия, че желанията и представите Ви ще се сбъднат, че ще сключите нови приятелства и познанства и че Германия ще стане новата Ви родина.

Бихме желали да улесним първите Ви стъпки в Германия. С помощта на тази брошура ще можете да се ориентирате по-бързо и по-добре в новата среда, в необичайното за Вас ежедневие, с нашите традиции и при контакт с административните органи. Искаме да Ви окуражим активно да съдействате в професионалната си среда, да се ангажирате на доброволчески начала, да участвате в културния живот и да се занимавате с развлекателни спортни дейности. Така ще научите да разбирате по-добре нашия начин на живот, нашата култура, нашата история и нашата родина.

Германия очаква от Вас да се погрижите сами за собствената си интеграция и интеграцията на Вашето семейство, да съблюдавате нашите норми и респектирате нашите стойности. Към това се числи и заучаването на немски език и грижата за собствената си издръжка. За да Ви съдействаме в това, държавата финансира голям брой интеграционни мерки. Насърчаваме Вашата интеграция като предлагаме голям брой мероприятия, но също така Ви подканваме сами да положите усилия за това.

Интеграционната ни политика следва целта всички хора, живеещи легално в Германия, да се възползват от многобройните свободи и да могат да докажат способностите си, За това ще Ви помогнат например финансирани от държавата образователни, езикови и консултациялни мероприятия. Възползвайте се от тях!

Създайте контакти в средата около Вас, във Вашия град и извън него, Има много възможности да бъдете активни. В дружествата и клубовете

в Германия се води много оживен живот. Участвайте в него! В Германия има милиони хора, ангажиращи се на доброволчески начала за благотворителни цели. Ангажирайте се и Вие! Изберете си спортен клуб, идете на родителска среща в училището на Вашите деца или посетете кварталния или съседния център! Много от всекидневните проблеми могат да се решат лесно, ако потърсите съвет при своите съседи, колеги и колежки или приятели и приятелки.

Тази брошура Ви информира за съдействащи мероприятия, местата, където можете да получите информация и консултация, полезни телефонни номера, адреси за контакт и съвети, които ще улеснят ежедневието Ви, например

- как да намерите работа и как Ви съдейства Федералната агенция по труда (стр. 42),
- къде можете да научите немски език и да намерите подходящ за Вас курс (стр. 16),
- как да подадете молба за получаване на детски надбавки и да запишете децата си в детската градина и на училище (стр. 82),
- как е организирано здравеопазването в Германия (стр. 94).

Винаги можете да се обърнете към консултацияния център по въпроси на миграцията, ако имате специални въпроси.

Тази брошура може да се изтегли от **www.bamf.de/willkommen-in-deutschland** или да се поръча на хартиен носител на немски, арабски, български, английски, фарси, френски, гръцки, италиански, полски, португалски, румънски, руски, испански и турски.

Специална информация за късни изселници ще намерите тук: **www.bmi.bund.de/SharedDocs/downloads/DE/publikationen/themen/heimat-integration/wid-spaetaussiedler**

Желая Ви приятно ориентиране и истинско удоволствие при опознаването на нашата (и може би скоро и Вашата нова) родина.

Хорст Зеехофер

Министър на вътрешните работи, строителството и родината

I. Влизане в Германия

1. Указания за влизане в страната

Граждани на държава – членка на Европейския съюз и граждани на Европейското икономическо пространство и Швейцария имат по принцип право да се движат свободно в Европейския съюз, да пътуват без виза във всяка една държава – членка и да престояват в нея. Гражданите на трети държави – тоест чужденци от други страни на произход – по принцип се нуждаят от виза за влизане във Федерална Република Германия.

СЪВЕТ

Граждани на определени трети държави могат да влизат в страната без виза. Дали Вашата страна, чийто гражданин сте Вие, се числи също към тези страни, можете да узнаете в немското представителство или на уебсайта на Министерството на външните работи на www.diplo.de.

Чужденци, намиращи се за кратък престой до 90 дена за период от 180 дена, се нуждаят от Шенгенска виза (краткосрочна виза С), а при по-дълъг престой те се нуждаят от национална виза (виза D). За каква виза трябва да кандидатствате, зависи от целта на Вашето пътуване и продължителността на престоя Ви. Информация за това ще намерите на уебсайта на Външното министерство.

Подаване на заявление

За да получите виза, трябва да подадете заявление в немското представителство във Вашата родина, в чийто служебен район живеете или по Ваше местожителство. Предпоставка за заявяване на виза в немското представителство, а не в това на друга държава – членка на Европейския съюз, е единствената или главна цел на пътуването Ви да е Федерална Република Германия. Най-добре е да се информирате предварително, какви документи са Ви необходими и на какви особености трябва да обърнете внимание. Необходимата информация относно подаването на заявлението за виза ще намерите непосредствено на уебсайта на съответното посолство или консулство. Преглед на немските представителства с адре-

си и телефони ще намерите на уебсайта на Министерството на външните работи на Германия – www.diplo.de. Тук ще намерите и обща информация за влизането в Германия и визовия режим. Таксата за виза възлиза на 80 евро на човек за престой до 90 дена (шенгенска виза) и 75 евро за по-дълъг престой (национална виза).

Обикновено на дипломатическите представителства са необходими не повече от 15 работни дена, за да вземат решение във връзка с получаване на виза за кратък престой до 90 дена. Допълнителна информация ще намерите на уебсайта на съответното дипломатическо представителство. Ако желаете да подадете заявление за виза за по-дълъг престой, времето за обработка трае няколко месеца. В повечето немски представителства

трябва запазите час, за да подадете молба за получаване на виза. Това става също на уебсайта на съответното дипломатическо представителство. Можете да допринесете да скъсите времето за обработване на Вашата визова молба, като представите необходимите документи и пълната информация при подаване на молбата.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Ако желаете да работите в Германия, трябва по принцип да подадете заявление за получаване на виза. Изключение правят гражданите респ. гражданките на Европейския съюз, Исландия, Лихтенщайн, Норвегия и Швейцария. Граждани на Австралия, Израел, Япония, Канада, Република Корея, Нова Зеландия и Съединените американски щати могат да получат необходимия титул на пребиваване след влизането си в съответната служба за чужденци в Германия. Тук трябва да обърнете внимание на това, че Вие можете да упражнявате трудова дейност едва след като получите титул за пребиваване.

Тук можете да получите информация

Интернет:

- Auswärtiges Amt (Министерство на външните работи): **www.diplo.de**, меню „Service/Visa und Aufenthalt“ (бслужване/ виза и пребоаване)
- Германска служба за академичен обмен: **www.daad.de**
- Портал на федералното правителство за квалифицирани работници от чужбина **www.make-it-in-germany.com**

Имейл:

- Бюро „Граждански услуги“ към Министерството на външните работи: **buergerservice@diplo.de**

Телефон:

- Бюро „Граждански услуги“ към Министерството на външните работи: **+49 30 5000 2000**
(понеделник до петък, от 9 ч. до 15 ч.)

2. Информация за събиране на семейства

Чуждестранните съпрузи и малолетните деца имат възможност също да влязат или да се присъединят към семейството си в Германия. Присъединяването на други членове на семейството може да се разреши само в изключителни случаи. Чуждестранните съпрузи които не са граждани на държава – членка на Европейския съюз или са женени/омъжени за гражданин/-ка на Европейския съюз, но желаят да останат при съпруга/-ата си в Германия, трябва да удостоверят основни познания по немски език, преди да влязат в страната. Задължението за доказване на познания по немски език остава непроменено независимо от това дали съпругът/-ата, живееш/-а в Германия притежава немско гражданство. Добрите познания по немски език имат за цел да улеснят от самото начало идващият/-ата съпруг/-а, за да може по-бързо да се адаптира към живота в Германия.

Изключение от задължението за доказване на познания по немски език

Изключения вадат в случаите, когато:

- съпрузите притежават синя карта на Европейския съюз, карта ICT, мобилна карта ICT или разрешение за временно пребиваване с цел научноизследователска дейност,
- живущите в Германия съпрузи имат право да влязат и пребивават по продължително време в Германия или имат право за постоянно пребиваване съгласно европейското нормативно законодателство, явно не е необходима интеграция на лицето,
- лица се присъединяват към съпруга/съпругарта с признат статут за търсене на убежище или бежанец, ако бракът е съществвал още преди той да се установи в Германия.
- поради физическа, психическа или душевна болест или увреждане лицето не е в състояние да учи немски език.

СЪВЕТ

Какво точно означава „основни познания по немски език“, ще научите в диплянката „Nachweis einfacher Deutschkenntnisse beim Ehegattennachzug aus dem Ausland“ (Сертификат за основни познания по немски език при присъединяване на съпруг/-ата от чужбина), който можете да поръчате или заредите от уебсайта на Федералната служба за миграция и бежанци на www.bamf.de/publikationen.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Служба за чужденци
- Миграционен консултация център за възрастни имигранти (МВЕ)

Интернет:

- (Федералната служба за миграция и бежанци: **www.bamf.de**, меню „Migration & Aufenthalt“ (Миграция & пребиваване)

Имейл:

- Гореща линия "Работа и живот в Германия" на Федералната служба за миграция и бежанци и Централното външно и специализирано посредничество на Федералната агенция по заетостта Формуляр за контакт на **www.bamf.de/kontakt**

Телефон:

- Бюро „Граждански услуги“ към Федералната служба за миграция и бежанци: **+49 911 943-0**
- Гореща линия "Работа и живот в Германия" (ALID) **+49 30 1815-1111** (от понеделник до петък)

Информационен материал:

- Федералната служба за миграция и бежанци (можете да получите на **www.bamf.de/flyer-ehgattennachzug**):
 - **Nachweis einfacher Deutschkenntnisse beim Ehegattennachzug aus dem Ausland** (Сертификат за основни познания по немски език при присъединяване на съпруг/-ата от чужбина) (на различни езици)

II. Изучаване на немски език

Има много възможности за изучаване на немски език: училища, университети, културни центрове, съюзи и частни езикови школи. Една от възможностите за изучаване на немски език е да участвате в интеграционен или професионален езиков курс в рамките цялостната езикова програма на Федералното правителство. Рамковите условия, съдържанието и качеството се гарантират и са еднакви за цяла Германия. Участието в интеграционен и професионален езиков курс е във Ваша полза в ежедневието и особено при търсене на работа. При успешно завършване на интеграционния курс със „Сертификат за завършен интеграционен курс“ можете да се възползвате от това при търсене на работа, при подаване на молба за получаване на разрешение за установяване и при придобиване на гражданство.

СЪВЕТ

Ако желаете да живеете в Германия, трябва да научите възможно най-бързо немски език. Това е важно, за да се запознаете с нови хора, за да можете да комуникирате в ежедневието си и да намерите работа. Ако посещавате курс по немски език, имате възможност от самото начало да учите правилно езика.

1. Интеграционният курс: нещо повече само от изучаването на език

Предлагайки интеграционен курс, немската държава Ви оказва помощ при изучаването на немски език. Интеграционните курсове се състоят от езиков и ориентировъчен курс. По принцип интеграционният курс има продължителност от 700 часа. Курсовете могат да се посещават на пълен и непълен ден.

Ако не владеете достатъчно добре немски език, можете или при определени обстоятелства трябва да посетите такъв интеграционен курс. Имигранти и бежанци с добри шансове за оставане в страната могат да бъдат задължени да посещават интеграционен курс от службите за чужденци, институциите, финансиращи основното осигуряване, или съответните компетентни органи за търсещите убежище. Ако не спадате към тази категория, можете да подадете молба за допускане до интеграционен курс във

Федералната служба за миграция и бежанци. След получаване на право или задължение за участие интеграционният курс се финансира от държавата.

В интернет можете да прочетете дали изпълнявате предпоставките, за да получите право или да бъдете задължен да посещавате интеграционен курс (www.bamf.de/integrationskurs). Но Вие можете да участвате в такъв интеграционен курс, като заплатите самостоятелно таксата за него. В такъв случай е най-добре да се информирате в местна институция, организираща интеграционни курсове.

Езиков курс

По принцип езиковият курс обхваща 600 часа, при специални интеграционни курсове той е 900 часа. В него се разглеждат важни теми от ежедневиия живот, като например:

- Извършване на покупки и въпроси, свързани с жилището
- Здраве
- Труд и професия
- Обучение и възпитание на децата
- Свободно време и социални контакти
- Средства за масова информация и мобилност

Освен това тук ще научите как да съставяте писма и имейли на немски език, да попълвате формуляри, да телефонирате или да се кандидатирате за работно място.

Ориентировъчен курс

Последната част от интеграционния курс се нарича ориентировъчен курс и има продължителност от 100 часа. В ориентировъчния курс се засягат теми за:

- немския правен ред, история и култура
- правата и задълженията в Германия
- региона, в който живеее
- ценности, които са важни в Германия, напр. свобода на религията, толерантност и равноправие

Специални интеграционни курсове

Най-добре можете да учите, когато сте заедно с хора, споделящи подобни интереси и нужди. Това важи и за интеграционния курс. Затова едновременно с общите интеграционни курсове се предлагат и курсове, ориентирани към определени целеви групи:

- курсове за оgramотяване, предназначени за хора, нуждаещи се от помощ при четене и писане
- интеграционни курсове за жени, в които участват само жени и които целенасочено се ориентират към нуждите на жената
- интеграционни курсове за лица със способност за четене и писане на език с нелатинска азбука, които трябва първо да заучат латинската азбука
- интеграционни курсове за родители, в които преди всичко се засягат теми за възпитанието и образованието
- интеграционни курсове за младежи, които се подготвят за професионално обучение или следване
- интеграционни курсове за лица с увреждания, които използват брайлова азбука, жестомимичен език или други помощни средства за учене на даден език
- помощни курсове за хора, които отдавна живеят в Германия и имат специални езикови потребности

Освен това интеграционният курс може да бъде посетен като интензивен курс с продължителност от 430 часа за всички, които учат по-бързо.

Сертификат за завършен интеграционен курс

В края на езиковия и ориентировъчния курс трябва съответно да положите изпит. Ако издържите успешно и двата изпита, ще получите „Сертификат за завършен интеграционен курс“. С този сертификат се удостоверява, че владеее достатъчно добре немски език и сте придобили важни основни познания за немското общество. Със „Сертификата за завършен интеграционен език“ можете евентуално да получите по-рано гражданство по натурализация. Освен това „сертификатът за завършен интеграционен курс“ може да Ви бъде полезен при търсене на работа.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Миграционен консултационен център за възрастни имигранти (МВЕ)
- Миграционни служби за младежи (JMD)
- Интеграционна служба или межкултурния отдел във Вашата община
- Културни центрове
- Езикови школи
- Агенция по труда и Център за работа

Интернет:

- Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Федералната служба за миграция и бежанци):
www.bamf.de/integrationskurs
www.bamf.de/bamf-navi

Имейл:

- Бюро „Граждански услуги“ към Федералната служба за миграция и бежанци: Формуляр за контакт на **www.bamf.de/kontakt**

Телефон:

- Бюро „Граждански услуги“ към Федералната служба за миграция и бежанци: **+49 911 943-0**

Информационен материал:

■ Федерална служба за миграция и бежанци (можете да получите на www.bamf.de/publikationen):

- **Lernen Sie Deutsch!** (Научете немски!) (диплянка за интеграционния курс на различни езици)
- **Deutsch lernen – Chancen verbessern** (По-добър шанс с познания по немски език)
(диплянка към интеграционния курс за младежи на немски руски и турски)
- **Deutsch lernen – für die Zukunft Ihrer Familie** (За бъдещето на Вашето семейство с немски език)
(диплянка към интеграционния курс за родители на немски, английски, руски и турски)

2. Немски език в професията

За да намерите работа и да имате успех в професията, са важни добрите познания по немски език. Поради това се предлагат специални курсове, в които можете да изучавате немски език, свързан с професията Ви. В такива курсове ще научите думи, граматика и изрази, които са необходими за общуването Ви с колегите и колежките, клиентите и Вашите началници. Освен това ще се научите да разбирате сложни инструкции за работа и текстове и например ще узнаете, на какво трябва да обърнете внимание, когато пишете служебни имейлове и писма.

Федералната служба за миграция и бежанци предлага безплатно професионални езикови курсове за хора с миграционен произход. Курсовете могат да бъдат комбинирани с професионална квалификация или с възможност за практическо запознаване с професията.

Едновременно с курсовете, осъществяващи се с помощта на Федералната служба за миграция и бежанци, се предлагат и други курсове по немски език в професията. Често за тях трябва да заплатите определена такса. Струва си да направите точно сравнение, тъй като съдържанието на отделните курсове често е много различно. Винаги избирайте курса, който най-добре отговаря на Вашите интереси и нужди.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Миграционен консултационен център за възрастни имигранти (МВЕ)
- Миграционни служби за младежи (JMD)
- Езикови школи и университети
- Агенция по труда, център за работа или съответната институция в общината
- Работодател

Интернет:

- Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Федералната служба за миграция и бежанци): www.bamf.de/berufssprachkurse

Имейл:

- Бюро „Граждански услуги“ към Федералната служба за миграция и бежанци: Формуляр за контакт на www.bamf.de/kontakt

Телефон:

- Бюро „Граждански услуги“ към Федералната служба за миграция и бежанци: +49 911 943-0

Информационен материал:

- Федералната служба за миграция и бежанци (можете да получите на www.bamf.de/publikationen):
 - **Berufsbezogene Deutschförderung** (Изучаване на немски език по професията)
Диплянка езикови курсове по професията (съгласно § 45a от Закона за пребиваване) на 12 езика

3. Немски език за деца и юноши

Детските градини и училищата предлагат най-различни възможности за изучаване на немски език от деца и юноши. По-подробна информация за това ще получите в глава VIII „Училище, професионално обучение и следване“ на тази брошура и директно в детската градина или училището на Вашето дете.

III. Информация и съвет

Вероятно през първите седмици и месеци в Германия всичко ще Ви се струва напълно чуждо. Нещата, които в родината Ви са лесни и се разбират от само себе си, ще функционират вероятно тук по друг начин. Информирайте се възможно най-добре и се възползвайте от предлаганите консултации. В Германия има много организации, които биха Ви помогнали, ако имате затруднения. Тук ще научите, към кого първо можете да се обърнете:

1. Миграционен консултационен център за възрастни имигранти (МВЕ)

Служителите и служителките на миграционния консултационен център ще Ви помогнат да намерите решение на проблемите си по бърз и небюрокритичен начин. Те ще Ви подкрепят още от самото начало в Германия и ще Ви дадат съвет по въпроси, свързани със следните теми:

■ **Изучаване на немски език**

(например: Къде мога да уча немски език? Сам/-а ли трябва да заплата курса? Как да се запиша в интеграционен курс?)

■ **Образование и професия**

(например: Ще бъде ли признато завършеното от мен образование или професионална квалификация? Как и къде мога да намеря работа?)

■ **Жилище**

(например: Къде мога да намеря жилище? Колко струва жилището?)

■ **Здраве**

(например: Необходима ли ми е здравна осигуровка? Към кой лекар или лекарка мога да се обърна?)

■ **Брак, семейство и възпитание**

(например: Кой ще ми помогне по време на бременността? Към кого мога да се обърна за консултация при брачни проблеми? Къде да намеря място за полагане на грижи за деца? Могат ли децата ми веднага да бъдат приети в детска градина или в училище?)

Общо решение на проблемите

В повечето случаи консултантите и консултантките разбират Вашия роден език и са запознати с проблемите и предизвикателствата, които могат да възникнат по време на брака в Германия. След като проведете личен разговор с тях, Вие ще разработите заедно план, който ще Ви помогне да се ориентирате бързо в ежедневието в Германия. По време на консултацията специално внимание се отделя на Вашите способности и познания. Вие ще научите какво се предлага във Ваша подкрепа и къде можете да учите немски език. Консултантите и консултантките ще проверят също дали можете да участвате в интеграционни курсове, субсидирани от държавата, или в други интеграционни курсови наблизо до Вас.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Миграционният консултационен център за възрастни имигранти (МВЕ) е безплатен за Вас.

Кой предлага консултация по миграционни въпроси?

Консултационни центрове по миграционни въпроси има в много градове на Германия. Посочените по-долу организации предлагат безплатна консултация по миграционни въпроси:

- Arbeiterwohlfahrt (Работническо социално подпомагане)
- Deutscher Caritasverband (Германско сдружение „Каритас“)
- Diakonie Deutschland – Evangelisches Werk für Diakonie und Entwicklung e.V. (Съюз „Диакония Германия“)
- Deutscher Paritätischer Wohlfahrtsverband (Немски паритетен съюз за социални грижи)
- Deutsches Rotes Kreuz (Немски червен кръст)
- Zentralwohlfahrtsstelle der Juden in Deutschland (Общ съюз на евреите в Германия)
- Bund der Vertriebenen (Съюз на прокудените)

Онлайн консултация „mbeon“

Голям брой от консултантите ще намерите и в онлайн консултацията „mbeon“. С помощта на чат приложението „mbeon“ можете да се обърнете към консултанти по всяко време в денонощието и да зададете там въпросите си. Допълнителна информация ще намерите на www.mbeon.de.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Миграционен консултационен център за възрастни имигранти (МВЕ)
- Служба за чужденци
- Временно общежитие
- Общинска, градска и окръжна администрация
- Приятели, семейство, съседи
- Работодател
- Дружества

Интернет:

- Федералната служба за миграция и бежанци:
www.bamf.de/migrationsberatungsstellen
www.bamf.de/bamf-navi

Имейл:

- Бюро „Граждански услуги“ към Федералната служба за миграция и бежанци:
Формуляр за контакт на **www.bamf.de/kontakt**

Телефон:

- Бюро „Граждански услуги“ към Федералната служба за миграция и бежанци: **+49 911 943-0**

Информационен материал:

- Федерална служба за миграция и бежанци (можете да получите на **www.bamf.de/publikationen**):
 - **Lassen Sie sich beraten!** (Консултирайте се при нас!)
(диплянка към консултацията по миграционни въпроси на различни езици)

2. Миграционна служба за младежи – консултация за младежи с миграционен произход (JMD)

Точно за младите хора първоначалният период в чуждата страна е интересен и едновременно с това напрегнат. Те се стремят да намерят нови приятели и приятелки и да се докажат в училище или в професията. Миграционната служба за младежи оказва помощ на младите хора, за да могат те да се справят с предизвикателствата, пред които са изправени при интегрирането си в Германия. Те консултират и придружават имигрирала младежи и подрастващи на възраст от 12 до 27 години в училищния им, професионален и социален интеграционен процес.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Консултацията по миграционни въпроси за младежи (JMD) е безплатна за Вас и Вашите деца.

Специални предложения и индивидуална консултация

Спектърът от предложения на Миграционната служба за младежи се разпростира от индивидуалното придружаване с интеграционен план, консултации по конкретен случай и работа с родителите до групови дейности и курсове. Там можете да получите например помощ и информация по следните въпроси:

- училищна и образователна система
- професионален план
- техники за кандидатстване
- боравене с новите медии, преди всичко с програми за изучаване на немски език
- Участие във всички области на социалния, културния и политическия живот

Миграционната служба за младежи е представена на територията на цяла Германия на 470 места. Консултацията е възложена на следните организации за социална работа с младежи:

- Bundesarbeitsgemeinschaft Evangelische Jugendsozialarbeit (Федерално работно дружество на евангелската социална работа с младежи)
- Bundesarbeitsgemeinschaft Katholische Jugendsozialarbeit (Федерално работно дружество на католическата социална работа с младежи)

- Arbeiterwohlfahrt (Работническо социално подпомагане)
- Internationaler Bund (Международния съюз), Paritätischer Wohlfahrtsverband (Немския паритетски съюз за социални грижи) и Deutsches Rotes Kreuz (Немския червен кръст)

Онлайн консултация „jmd4you“

За младите мигранти до 27-годишна възраст се предоставя възможност за онлайн консултация на различни езици. Въпросите могат да бъдат зададени в групов чат или индивидуално.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Миграционни служби за младежи (JMD)
- Служба за чужденци
- Служба за юноши и младежи
- Временно общежитие
- Общинска, градска и окръжна администрация
- Приятели, семейство, съседни
- Работодател
- Дружества

Интернет:

- Миграционна служба за младежи във Ваша близост ще намерите на www.jugendmigrationsdienste.de
- Онлайн консултация
 - www.jmd4you.de (немски език)
 - www.your-way-in-germany.org (английски)
 - www.putjwgermaniju.org (руски език)
 - www.almanyayolu.org (турски език)
 - www.bousaletuk-fi-almanya.org (арабски език)
 - www.udherrefyesi-gjermani.org (албански)

Информационен материал:

- Диплянката на Миграционната служба за младежи ще намерите на www.bmfsfj.de/bmfsfj/service/publikationen

3. Бюро „Граждански услуги“ към Федералната служба за миграция и бежанци

Ако въпреки това имате допълнителни въпроси, можете да се обърнете към бюрото за граждански услуги към Федералната служба за миграция и бежанци.

Бюрото ще Ви окаже помощ по всички въпроси, свързани с миграцията и интеграцията, като напр. интеграционен курс, право за пребиваване или придобиване на немско гражданство.

Вие можете да се обърнете към бюрото за граждански услуги на телефон **+49 911 943-0** или писмено чрез формуляра за контакт, който можете да заредите на www.bamf.de/kontakt.

4. Информационният източник Интернет

Интернет може да бъде от голяма помощ, когато търсите информация. Много от учрежденията, градските администрации и ведомства имат уебсайтове, на които ще намерите полезна информация. Информация относно ежедневието в Германия, адреси и други съвети ще намерите на уебсайта на Федералната служба за миграция и бежанци в меню „Integration“ (интеграция): www.bamf.de/integration.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

За да не станете жертва на измамници, трябва да бъдете внимателни. Особено когато става въпрос за данни във връзка с банковата сметка или лична информация. Информирайте се точно, преди да пазарувате в Интернет.

Прегледен обзор за опасностите в Интернет Ви предлага брошурата „**Verbraucher-schutz kompakt – Guter Rat in Alltagsfragen**“ (Компактна информация за защита на потребителя – съветник за ежедневни въпроси) на Федералната пресслужба, която ще намерите на уебсайта www.bundesregierung.de в меню „Service/Publikationen“ (Обслужване/публикации). Централите за защита на потребителя, както и служителите в консултацияните центрове по миграционни въпроси за възрастни имигранти (МВЕ) и миграционните служби за младежи (JMD) могат също да Ви окажат съдействие.

Не трябва да забравяте, че не всички предложения в Интернет са достоверни и правилни. В някои от сайтовете ще намерите и неправилна информация. В менюто „Impressum“ (Издателско каре) на сайта, на който се намирате, можете да узнаете кой е публикувал този сайт. Не се доверявайте на уебсайтове, които нямат издателско каре. Във всеки случай достоверни са уебсайтовете на министерствата, ведомствата и учрежденията.

СЪВЕТ

Една от възможностите да намерите важни адреси и телефони, представлява Gelben Seiten® (Жълти страници) - телефонен указател, който е сортиран по теми и професионални сфери. Такъв указател има за всеки град и регион. Обществени институции, като напр. службата за жилищно настаняване, ще намерите в Gelben Seiten® под рубриката „Behörden“ (Служби). Gelben Seiten® е публикуван и в Интернет на: **www.gelbeseiten.de**. С помощта на търсачка в Интернет също така можете да намерите адресите и телефонните номера на служби, институции и други органи.

IV. Пребиваване и придобиване на гражданство по натурализация

1. Официални органи във връзка с правото за пребиваване

Ако желаете да преместите постоянното си местожителство в Германия или вече живеете в Германия, в такъв случай нормативните уредби във връзка с правото за пребиваване имат особено важно значение за Вас. Рамковите условия за Вашето пребиваване в Германия зависят от това дали имигрирате като късен/-а изселник/-чка, гражданин или гражданка на държава – членка на Европейския съюз, на Европейското икономическо пространство (ЕИП, състоящо се от държавите-членки на ЕС, Исландия, Лихтенщайн и Норвегия) и Швейцария или произходите от държава, намираща се извън Европейския съюз.

Официални органи за граждани на Европейския съюз, на Европейското икономическо пространство и Швейцария

Ако желаете да живеете постоянно в Германия и сте гражданин или гражданка на държава – членка на Европейския съюз или Европейското икономическо пространство, можете да се възползвате от правото си на свободно движение. Това важи и за членовете на Вашето семейство, ако те имат друго гражданство. Когато пристигнете в страната, трябва да се регистрирате в службата за адресна регистрация така както и всеки немски гражданин. Ако членовете на Вашето семейство имат друго гражданство от посоченото по-горе, те ще получат от службата за чужденци т. нар. карта за пребиваване.

Като гражданин респ. гражданка на Швейцария също се възползвате от свободата на движение благодарение на сключената между Европейския съюз и Швейцария конвенция за свободно движение. За да се удостовери правото Ви на пребиваване, службата за чужденци ще Ви издаде разрешение за временно пребиваване.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Всички регистрирани в Германия граждани респ. гражданки на ЕС, които живеят тук от най-малко три месеца и са навършили 18 годишна възраст, могат да вземат участие в комуналните избори.

Официални органи за гражданин респ. гражданка на държава извън границите на Европейския съюз, на Европейското икономическо пространство и Швейцария

Гражданите респ. гражданките, произхождащи от страни извън границите на ЕС, ЕИП и Швейцария трябва да се обърнат към службата за чужденци в техния град или община по въпроси, свързани с правото на пребиваване. Това ведомство е компетентно по всички въпроси, свързани с правото на пребиваване – включително и разрешението за извършване на трудова дейност – и издава разрешение за временно пребиваване или разрешение за установяване, Синя карта на ЕС, карта ICT, мобилна карта ICT и разрешение за постоянно пребиваване в ЕС. Градската, общинската или окръжната администрация във Вашата община или град ще Ви упътят, ако не знаете къде се намира службата за чужденци. Компетентната за Вас служба за чужденци можете да намерите и чрез търсачката на BAMF: www.bamf.de/auslaenderbehoerden.

СЪВЕТ

Със Закона за имиграцията на квалифицирани специалисти, влязъл в сила на 1 март 2020 г., значително се разширяват възможностите за имиграция на квалифицирани специалисти от страни извън ЕС, за да може престоят им свързан с упражняването на професия да бъде по-атрактивен за тях. Като квалифицирани специалисти се смятат лицата с немско висше образование, с признато чуждестранно висше образование или висше образование, еквивалентно на немското респ. лица с квалифицирано в страната професионално образование или с чуждестранна професионална квалификация еквивалентна на немската професионална квалификация.

Законът за имиграцията на квалифицирани специалисти намалява препятствията за достъп до квалифицирани професии и подобрява перспективите на професионално квалифицираните специалисти, идващи от страни извън Европейския съюз. Ако по време на процедурата на признаване у Вас се установи, че придобитата Ви професионална квалификация не отговаря изцяло на немската професионална квалификация, можете да влезете в Германия за допълнителна квалификация. Като ИТ специалист можете да влезете в страната, ако докажете практическия си професионален опит независимо от завършеното образование.

За да се улесни влизането в Германия на тази целева група, допълнително бе въведена ускорена процедура за квалифицирани специалисти. Работодателите имат възможност да заявят това пред компетентната служба за чужденци като заплащат съответна такса.

Информация за отделните стъпки ще намерите на www.make-it-in-germany.com в рубриката за работодателите.

Официални органи за късни изселници

Ако сте късен/-а изселници/-чка или член на такова семейство, можете да се обърнете към градската, общинската или окръжната администрация по местожителство по въпроси, свързани с гражданството. Работещите в тях служители респ. служителки ще Ви окажат съдействие и по други административни въпроси. Допълнителна информация ще намерите в брошурата „Willkommen in Deutschland – Zusatzinformationen für Spätaussiedlerinnen und Spätaussiedler“ (Добре дошли в Германия – допълнителна информация за късни изселници).

2. Информация във връзка с правото на пребиваване

Ако не сте гражданин на държава – членка на ЕС, на ЕИП или Швейцария и желаете да живеете постоянно в Германия, Ви е необходимо разрешение: така нареченият титул на пребиваване. Едновременно с визата за влизане и последващото пребиваване, има шест вида титула за дългосрочно пребиваване във Федерална Република Германия:

- разрешение за временно пребиваване
- синя карта на Европейския съюз
- карта ICT
- мобилна карта ICT
- разрешение за установяване
- разрешение за постоянно пребиваване в ЕС

Титулт за пребиваване се издава в Германия като отделен документ със запамятаващо и обработващо устройство, което съдържа и биометрични данни.

Разрешение за временно пребиваване

Разрешението за временно пребиваване се издава за определен срок и е свързано с определена цел на пребиваване. То се дава например на лица, които:

- извършват професионално обучение в Германия, търсят място за изучаване на професия или следване или желаят да следват,
- работят в Германия, извършват научноизследователска дейност или работят като специалисти,

- могат да останат в Германия по международно-правни, хуманитарни или политически причини,
- имигрират в Германия по семейни причини,
- чужденци от немски произход или бивши немски граждани, които желаят да се върнат в Германия,
- имат право за постоянно пребиваване от друга държава – членка на Европейския съюз.

Предоставянето на разрешение за временно пребиваване е обвързано с няколко предпоставки. Разрешението за временно пребиваване може да бъде удължено, ако все още се налице предпоставките за неговото издаване.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Чужденецът респ. чужденката от трети страни (държави извън Европейския съюз, ЕИП и Швейцария) могат да работят в Германия с валиден титул за пребиваване, освен ако е налице законова забрана. От титула за пребиваване може да се види дали е възможно свободното упражняване на професията или това е само ограничено възможно. Подробна информация ще получите в компетентната служба за чужденци по местожителство.

За да може да работите в Германия с чуждестранна професионална квалификация, е необходимо да се установи нейната еквивалентност с немската професионална квалификация респ. висше образование, отговарящо на немското висше образование.

Допълнителна информация за това ще намерите в раздел V „Труд и професия“.

Синя карта на Европейския съюз

Синята карта на ЕС представлява краткосрочен титул за пребиваване за целите на висококвалифицираната заетост. Можете да получите синя карта на ЕС, ако изпълнявате следните предпоставки:

- Имате завършено висше образование. Ако не сте завършили висшето си образование в Германия, то трябва да бъде признато тук или да може да се сравни със завършено в Германия образование.
- Имате трудов договор или обвързващо предложение за получаване на работно място с определена годишна минимална брутна заплата. Брутният размер на заплатата се коригира годишно и е 55.200 евро през 2020 година. В професиите, в които се отчита недостиг на квалифицирани работници, към които се числят естествените науки, математиката, инженерството, информационните и комуникационни технологии, хуманната медицина (с изключение на денталната медицина), необходимото минимално трудово възнаграждение е по-ниско. То се коригира годишно и през 2020 г. беше 43.056 евро.

Първоначално синята карта за ЕС се издава за четири години, когато трудовият договор е съответно сключен за този или по-дълъг период. Удължаването ѝ е възможно.

Карта ICT и мобилна карта ICT

Картата ICT представлява титул за краткосрочно пребиваване, който се издава във връзка с вътрешнофирмени трансфери. С нея ръководни кадри, специалисти или стажанти, работещи в компания със седалище извън ЕС, могат да бъдат временно командирани във филиал на същата фирма или във фирма от същата група в Германия.

За да можете да заявите карта ICT, трябва преди трансфера да сте назначен/-а най-малко шест месеца във фирмата, както и през целия трансфер. Картата ICT се издава за срока, за който продължава трансфера, но най-много за три години за ръководни кадри и специалисти и съответно за една година за стажанти.

Мобилната карта ICT се издава за осигуряване на мобилността в рамките на вътрешнофирмения трансфер за повече от 90 дена, когато имате вече карта ICT за друга държава – членка на ЕС.

Разрешение за установяване

Разрешението за установяване е безсрочно. С него имате право да работите в Германия. За да получите разрешение за установяване, по принцип в течение на пет години трябва да сте притежавали разрешение за временно пребиваване и да изпълнявате други предпоставки. Който желае да подаде заявление за получаване на разрешение за установяване, трябва да може например да издържа самостоятелно себе си и членовете на своето семейство, да има достатъчни познания по немски език и не трябва да е осъждан/-а. При определени обстоятелства разрешението за установяване може да бъде издадено и без или въз основа на незначителни времеви предпоставки, като например при високо квалифицирани имигранти респ. имигрантки. Също така лицето не трябва да е било осъждано. За специалисти с професионално или академично образование важи по-кратък срок от четири години.

В случай, че сте завършили професионалното си образование или следване в страната, срокът за издаване на разрешение за установяване е две години: За тези, които притежават синя карта на ЕС, това евентуално е възможно след 33 месеца или, ако те имат достатъчно добри познания по немски език, след 21 месеца.

Разрешение за постоянно пребиваване ЕС

Разрешението за постоянно пребиваване ЕС представлява също безсрочен титул за пребиваване, който дава право за упражняване на трудова дейност. Издаването му е обвързано с предпоставката чужденецът да се намира от пет години с титул за пребиваване на територията на Федерална Република Германия; иначе предпоставките са подобни на тези за издаване на разрешение за установяване в Германия, посочени в § 9 от Закона за пребиваване. С разрешението за постоянно пребиваване в ЕС можете да се движите в границите на Европейския съюз, като с него имате право да получите за определен срок временно разрешение за пребиваване в друга държава членка.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Необходимите за получаване на разрешение за установяване и разрешение за постоянно пребиваване в ЕС достатъчни познания по немски език можете да удостоверите и с успешното завършване на интеграционния курс. Допълнителна информация във връзка с интеграционния курс ще намерите в глава II „Изучаване на немски език“ в тази брошура.

СЪВЕТ

Ако имате въпроси във връзка с Вашия титул на пребиваване, не се колебайте и се обърнете към служителите в консултацияните центрове по миграционни въпроси, които на всяка цена ще Ви помогнат.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Градска, общинска, окръжна администрация: служба за чужденци, паспортна служба
- Миграционен консултациянен център за възрастни имигранти (МВЕ)
- Миграционни служби за младежи (JMD)

Интернет:

- Федерално министерство на вътрешните работи, строителството и родината: www.bmi.bund.de, под „Themen“ (Теми), меню „Migration“ (Миграция) или „Heimat & Integration“ (Родина & интеграция)
- Федералната служба за миграция и бежанци: www.bamf.de меню „Migration & Aufenthalt“ (Миграция & пребиваване)
- Make it in Germany: www.make-it-in-germany.com

Имейл:

- Федерално министерство на вътрешните работи, строителството и родината: Формуляр за контакт на www.bmi.bund.de, меню „Service/Kontakt/Bürgerservice“ (Обслужване/контакт/гражданско обслужване)

Телефон:

- Бюро „Граждански услуги“ към Федералното министерство на вътрешните работи, строителството и родината: **+49 30 18681-0** или **+49 228 99681-0**
- Гореща линия „Работа и живот в Германия“: **+49 30 1815-1111**

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Притежателите и притежателките на синя карта на ЕС, на разрешение за постоянно пребиваване в ЕС, на карта ICT или на разрешение за временно пребиваване за следване или научноизследователска дейност имат при известни обстоятелства права на мобилност в Европейския съюз.

Влизането и престоят в рамките на мобилността в Европейския съюз са възможни както за Германия с титул за пребиваване на друга държава от ЕС, както и в друга държава от ЕС с немски титул за пребиваване. Студентите, научните работници и служителите от вътрешнофирмени трансфери не се нуждаят от немски титул на пребиваване. Приемачата страна в Германия респективно компанията в първата държава – членка на ЕС трябва само да съобщи това на Федералната служба за миграция и бежанци.

Внимание: Това важи във всички държави – членки на ЕС с изключение на Дания и Ирландия.

Допълнителна информация за предпоставките ще намерите на www.bamf.de, меню „Migration & Aufenthalt/Zuwandernde aus Drittstaaten/Mobilität in der EU“ (Миграция & пребиваване/имигранти от трети държави/мобилност в ЕС).

3. Придобиване на гражданство

Ако живеете постоянно в Германия, можете при определени предпоставки да придобие немско гражданство. За целта е необходимо да се подаде молба. При деца и младежи под 16-годишна възраст това трябва да се направи от законните им представители. В повечето случаи това са родителите.

Във връзка с подаването на молби за придобиване на гражданство са компетентни съответните провинции. Формулярите ще получите в отдела за гражданство. Коя служба е компетентна за Вас, можете да узнаете в градската или окръжната администрация, в службата за чужденци или консултацияния център по миграционни въпроси за възрастни имигранти или миграционните служби за младежи.

СЪВЕТ

Преди да подадете молбата си, се препоръчва да проведете консултацияен разговор в службата. Тук могат директно да се изяснят много важни въпроси.

Такси

Таксата за придобиване на гражданство е 255 евро на човек. Малолетни деца, които трябва да придобият гражданство заедно с родителите си, заплащат 51 евро. Ако имате нисък доход или няколко деца придобиват едновременно гражданство, таксата може да бъде намалена или да бъде уговорено заплащане на вноски.

Предпоставки

КОНТРОЛЕН СПИСЪК

Съгласно § 10 от Закона за гражданството (StAG) имате право да придобиете гражданство по натурализация, когато са налице следните предпоставки:

- изяснена идентичност и гражданство
- най-малко от осем години постоянно и законно пребиваване в Германия
- постоянно право за пребиваване в момента на придобиване на гражданството
- признаване на свободния демократичен законов ред, заложен в Конституцията на Федерална Република Германия, и деклариране на лоялността си
- самостоятелно осигуряване на препитанието си (това се отнася и за издържаните семейни членове) без получаване на социална помощ и обезщетение за безработица тип II („Hartz IV“ (Харц IV))
- по принцип загуба респ. отказване от предишното си гражданство
- не сте осъждан/-а за извършване на престъпление
- достатъчни познания по немски език
- познания за правния и обществения ред и за социалните отношения в Германия, доказани чрез тест за придобиване на гражданство
- гарантиране приемането на немските условия на живот

Ако не е изпълнена една от тези предпоставки, не можете да получите право за придобиване на гражданство по натурализация. Отделът за придобиване на гражданство може обаче да разреши придобиването на гражданството, ако е налице публичен интерес за това и са изпълнени поне някои от посочените по-горе важни минимални изисквания. Също така е възможно и скъсяването на продължителността на престоя в Германия, например при наличието на особени интеграционни заслуги.

Правила, отнасящи се до децата

Родените в Германия деца, придобиват автоматично немско гражданство, ако бащата или майката, или двамата родители са немци. Децата на чужденци получават при раждането си в Германия немско гражданство, когато поне единият родител в този момент е пребивавал постоянно в Германия осем години и има право на постоянно пребиваване. Когато навършат 21-годишна възраст те трябва само тогава да вземат решение дали да приемат немско гражданство или гражданството на своите родители, ако нямат гражданство на държава – членка на Европейския съюз или Швейцария и не са израснали в Германия.

Тест за придобиване на гражданство

Ако желаете да подадете молба за придобиване на немско гражданство, трябва да докажете познанията си за Германия като положите тест. Тестът за придобиване на гражданство се състои от 33 въпроса. Тестът ще издържите успешно, ако отговорите правилно на поне 17 въпроса. Тридесет от въпросите обхващат теми като „Живот и демокрация“, „История и отговорност“, „Човек и общество“. Три от въпросите засягат провинцията, в която живеете.

Образец-тест и всички въпроси от теста за придобиване на гражданство ще намерите на уебсайта на Федералната служба за миграция и бежанци www.bamf.de/einbuengerung.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Не трябва да полагате тест, ако сте завършили училищното си образование в Германия или не можете да изпълните една от предпоставките поради физическа, духовна или душевна болест, увреждане или поради напреднала възраст.

СЪВЕТ

Онлайн тестът на Федералната служба за миграция и бежанци е безплатен. Но частни сайтове също предлагат подготовка за теста за придобиване на гражданство. Указание за таксите се крият често в ситно отпечатания текст отстрани или в края на сайта. Затова четете винаги съвсем точно Общите условия за ползване на оферента!

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Градска, общинска, окръжна администрация: служба за чужденци, паспортна служба
- Миграционен консултационен център за възрастни имигранти (МВЕ)
- Миграционни служби за младежи (JMD)

Интернет:

- Пълномощници на Федералното правителство за миграция, бегълци и интеграция: **www.einbuengerung.de**
- Федералната служба за миграция и бежанци: **www.bamf.de/einbuengerung**

Имейл:

- Бюро „Граждански услуги“ към Федералната служба за миграция и бежанци: Формуляр за контакт на **www.bamf.de/kontakt**

Телефон:

- Бюро „Граждански услуги“ към Федералната служба за миграция и бежанци: **+49 911 943-0**

Информационен материал:

- Брошура на пълномощниците на Федералното правителство за миграция, бегълци и интеграция: (може да се получи на **www.integrationsbeauftragte.de** в меню „Service/Publikationen“ (Обслужване/публикации)): **„Die deutsche Staatsbürgerschaft. Alles was Sie darüber wissen sollten“** (Немското гражданство ивсичко, което трябва да знаете за това)

V. Труд и професия

В тази глава ще получите информация относно признаването на чуждестранни квалификации, указания при търсене на работа, професионална квалификация, във връзка с теми като самостоятелна стопанска дейност, трудово право, както и във връзка с доходите и данъците.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Какви възможности имате да работите в Германия, зависи от страната, от която произхождате. Граждани респ. гражданки на държавите от Европейския съюз, както и на Швейцария, Норвегия, Исландия и Лихтенщайн нямат нужда от разрешение за упражняване на трудова дейност в Германия. Ако произхождате от Хърватия или друга държава, извън Европейския съюз, информирайте се на уебсайта на Zentralen Auslands- und Fachvermittlung (ZAV) (Централно чуждестранно и специализирано посредничество) на Федералната агенция по труда във връзка с условията за започване на работа в Германия (www.zav.de).

1. Признаване на чуждестранни дипломи и документи

В закона за признаване на професионалната квалификация (BQFG) се регламентира методът за признаване на професии, попадащи в компетентността на държавата. Той гарантира, че съответната компетентна служба ще провери равностойността на придобитата от Вас професионална квалификация в чужбина със съответната немска професия. Това означава, че имате законово право да проверите равностойността на придобитата от Вас в чужбина професионална квалификация със завършено в Германия професионално образование – и то независимо от гражданството Ви. Решаваща е само Вашата професионална квалификация.

Вие можете да упражнявате голям брой от професиите – така наречените нерегламентирани професии – и без да е необходимо формалното им признаване. Въпреки това се препоръчва сравняването на Вашата квалификация, за да може работодателят или фирмата да направи преценка на Вашите способности и познания. Предпоставка за подаване на молба за получаване на титул за пребиваване като специалист съгласно §§ 18 и сл. от Закона за пребиваване (нова редакция) е признаването на придобитото образование. Признаването на така наречените регламентирани професии относно завършеното от Вас професионално образование и обучение в чужбина е наложително. Тук става въпроси преди всичко за професии в здравословната сфера (например лекари, медицински и обгрижващ персонал), както и работещите в социалната или педагогическата сфера.

Дали Ви е необходимо признаване, когато желаете да работите изучената от Вас професия, ще научите на уебсайта **www.anererkennung-in-deutschland.de**. Тук ще получите и информация кои служби отговарят за Вашата професия или къде можете да получите допълнителна информация. Освен това на Ваше разположение се намира и горещата линия „Работа и живот в Германия“ на немски и английски език (тел.: + 49 30 1815-1111).

Процедурата за признаване се извършва в провинцията, където желаете да работите. Вие можете да подадете заявление и от чужбина. Необходими са Ви заверени копия на Вашите дипломи и легализиран превод от заклет в страната или чужбина преводач. (База данни на заклетите в Германия преводачи ще намерите на уебсайта **www.justiz-dolmetscher.de**). Заверено копие на Вашите документи често можете да направите в службите

за гражданска регистрация, църковни институции или при нотариус в Германия. В чужбина по изключение заверката може да бъде направена в немските представителства.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Обърнете се към компетентната служба, за да научите какви документи са Ви необходими и в каква форма трябва да ги представите (например в оригинал, заверен превод или заверено копие).

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Служби за консултация във връзка с програмата за подпомагане IQ
- Миграционен консултационен център за възрастни имигранти (МВЕ)
- Миграционни служби за младежи (JMD)

Интернет:

- www.anererkennung-in-deutschland.de
- www.bmbf.de
- www.bamf.de
- www.anabin.de
- www.netzwerk-iq.de
- За нерегламентирани дипломи за завършено висше образование: www.kmk.org, в меню „ZAB (Zentralstelle für ausländisches Bildungswesen)“ (ЦСО (Централна служба за чуждестранно образование))
- Федерална агенция по труда: www.arbeitsagentur.de
- База данни на заклетите преводачи: www.justiz-dolmetscher.de

Имейл:

- Федералната служба за миграция и бежанци: Формуляр за контакт на www.bamf.de/auslaendische-berufsabschluesse

Телефон:

- Гореща линия „Работа и живот в Германия“: +49 30 1815-1111 (от понеделник до петък)

Информационен материал:

- Федерална служба за миграция и бежанци (можете да получите на www.bamf.de/publikationen):
 - **Anerkennung ausländischer Berufsabschlüsse** (Признаване на чуждестранна професионална квалификация) (диплянка на различни езици)
 - **Anerkennung Ihres Berufsabschlusses – Ein Schritt auf Ihrem Weg zum Arbeiten in Deutschland** (Признаване на Вашата професионална квалификация – стъпка по пътя за намиране на работа в Германия) (диплянка на различни езици)
 - **Berufliche Anerkennung für Spätaussiedlerinnen und Spätaussiedler** (Признаване на професионалната квалификация за късни изселници) (диплянка на немски и руски език)

2. Професионална консултация, посредническа дейност при професионално обучение и работа

Не винаги е лесно да намерите подходящо място за обучение или работно място. По-долу ще получите полезна информация във връзка с професионалната консултация, търсенето на работно място и място за обучение.

За да намерите в Германия подходяща професия, трябва сам да се погрижите за това. Професионално-информационният център (BIZ) на Агенцията по труда Ви предлага разнообразна информация за различните професии в Германия, дейностите и необходимите квалификации. Освен това служителите респ. служителките на Агенцията по труда ще Ви консултират и ще Ви помогнат в процеса на търсене на подходящо работно място или място за обучение. Агенциите на труда са представени в цяла Германия. Информирайте се, коя е компетентната във Вашия район. За това ще Ви помогне уебсайта на Федералната агенция по труда www.arbeitsagentur.de, меню „Privatpersonen“ (Частни лица) и след това „Dienststelle finden“ (Как да намерим учреждение).

Федералната програма на Европейския социален фонд „Stark im Beruf – Mütter mit Migrationshintergrund steigen ein“ (Силни в професията – Майки с миграционен произход се ангажират) предлага на майките с миграционен произход да се консултират и получат наставничество по теми, свързани с търсенето на професионално образование и работа, кандидатстване и квалификация в един от 90-те проекти в Германия.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

В Германия за голяма част от професиите (преди всичко в занаятчийската и търговската сфера) се предлага дуална система на професионално обучение: Това означава, че обучението се извършва едновременно във фирмата (практично обучение) и професионалното училище (теоретическо обучение).

Търсене на работа в Интернет или в ежедневната преса

В Интернет ще намерите различни портали, които ще Ви помогнат при търсене на работно място по Вашата квалификация и/или в определен регион (напр. трудовата борса на Федералната агенция по труда). Вие можете да се запишете на сайта и да получите имейл, когато се появи обява за търсената от Вас професия.

Освен това можете да се информирате и от сайтовете на различни фирми. Места за работа ще намерите обикновено в рубриките „Jobs“ или „Karriere“.

Някои от работните места се предлагат и като обяви в ежедневната преса. Обикновено те се публикуват в изданията в сряда и събота.

КОНТРОЛЕН СПИСЪК

Например в следните вестници можете да намерите извънрегионална трудова борса:

- Süddeutsche Zeitung (Зюддойче цайтунг)
- Frankfurter Allgemeine Zeitung (Франкфуртер Алгемайне Цайтунг)
- Frankfurter Rundschau (Франкфуртер Рундшау)
- Die Zeit (Ди Цайт)

Друга възможност е да подадете обява във вестника в рубриката „Stellengesuche“ (Търсене на работа) или да си създадете профил в един от порталите в Интернет. В него можете да опишете способностите и квалификацията си и да посочите каква работа търсите.

СЪВЕТ

Обърнете се директно към възможни работодатели и търсете личния контакт с тях.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Внимание: В Интернет и в ежедневната преса се публикуват понякога несериозни обяви (например във връзка с надомна работа). Информирайте се точно за каква работа става въпрос преди да подпишете трудов договор.

Кандидатстване

За успешното търсене на работно място е важна и кандидатурата, в която ще опишете квалификацията и опита си. По принцип работодателите очакват писмена кандидатура, съдържаща се от мотивационно писмо, автобиография (в повечето случаи със снимка и подпис), дипломи и трудови документи, за да може работодателят да направи преценка на квалификацията Ви. Дипломите и други важни документи трябва да бъдат представени на немски език. Все по-често е възможно да се подават и онлайн кандидатури. Винаги се информирайте точно, в каква форма Вашият работодател желае да подадете Вашата кандидатура.

КОНТРОЛЕН СПИСЪК

За да се кандидатира, трябва да подготвите:

- мотивационно писмо
- автобиография със снимка и подпис (преведени на немски език)
- дипломи, референции, трудови удостоверения (преведени на немски език)

СЪВЕТ

Агенцията по труда предлага курсове за подготовка за кандидатстване. Там ще научите как се пише кандидатура и какво трябва да съдържа тя.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Агенция по труда
- Миграционен консултациянен център за възрастни имигранти (МВЕ)
- Миграционни служби за младежи (JMD)

Интернет:

- Федерална агенция по труда:
www.arbeitsagentur.de и **www.planet-beruf.de**
- Федерално министерство на труда и социалната политика:
www.bmas.de
- Информация за професионално обучение: **www.ausbildung.net**
- Информация за работа в Германия:
www.ba-auslandsvermittlung.de
- Трудова борса на Агенцията по труда:
www.jobboerse.arbeitsagentur.de
- Трудови:
www.stepstone.de, www.jobrapido.de, www.monster.de
- Информация за кандидатстване:
www.bewerbungsdschungel.com
- Информация за майки с мигрантски произход:
www.starkimberuf.de

Телефон:

- Център за услуги към Агенцията по труда: **0800 4 5555 00***
(понеделник до петък, 8 до 18 часа)

Информационен материал:

- Федерална агенция по труда (може да се получи на **www.arbeitsagentur.de**):
 - **Die JOBBÖRSE** (ТРУДОВА БОРСА) на **www.arbeitsagentur.de**
 - Брошури „**durchstarten**“ (Как да стартираме)
 - **planet-beruf.de, Mein Start in die Ausbildung** (Как да започна професионално обучение) (работна тетрадка)
 - **planet-beruf.de, Berufswahl begleiten** (Съдействие при избора на професия) или **Meslek seçiminde destek** (Списание за родители и възпитатели)

* достъпен само в Германия, безплатен

3. Професионална квалификация

Професионалното обучение и квалификация в Германия са много важни. За голям брой професии е от значение да получите допълнителна квалификация след обучението. За целта има различни възможности за квалификация и повишаване на квалификацията:

- Курсове и семинари
- Програми за преквалификация
- Следване (заочно следване, виртуално следване)
- Електронно обучение (E-Learning)

Федералната агенция по труда е важен контакт за Вас, когато става въпрос за професионалната Ви преквалификация. Информация и консултация по въпроси, свързани с професионалната интеграция и повишаване на квалификацията ще получите и в програмата „Integration durch Qualifizierung“ (Интеграция чрез квалификация) (IQ). Понякога работодателите също предлагат подобни програми за повишаване на качеството. Ако желаете да вземете участие в такава, обърнете се към Вашия работодател.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Агенция по труда
- Институти за преквалификация
- Миграционен консултационен център за възрастни имигранти (МВЕ)

Интернет:

- Bundesagentur für Arbeit (Федерална агенция по труда):
kursnet-finden.arbeitsagentur.de
- **www.bildungsserver.de**
- Програма за подпомагане IQ: **www.netzwerk-iq.de** (в меню „Anerkennung“ (Признаване), „Berufsbezogenes Deutsch“ (Немски език в професията), „Diversity Management“ (Разнообразие в бизнеса), „Existenzgründung“ (Собствен бизнес), „Qualifizierung“ (Квалификация))
- DGB Bildungswerk (Образователно дело на Обединението на германските профсъюзи) (Квалификация и преквалификация):
www.dgb-bildungswerk.de

4. Започване на собствен бизнес и упражняване на самостоятелна стопанска дейност

Предприемачите/-ките, упражняващи самостоятелна стопанска дейност, играят важна роля за Германия. Германия има нужда от хора с креативни идеи, които разработват нови продукти, процеси и услуги. Един от проблемите при започване на собствен бизнес е финансовият риск. За това са необходими добра подготовка и достатъчно добра финансова осигуровка. Ако желаете да създадете собствена фирма, можете да подадете заявление за получаване на субсидии от държавата.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Кои чужденци могат да открият самостоятелна стопанска дейност, е регламентирано в Закона за пребиваване и Закона за свободното движение/ЕС. Информирайте се съвсем точно за валидните нормативни уредби, особено ако произхождате от страна, която не е членка на Европейския съюз.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Търговки и промишлени палати, занаятчийски камери
- Регионални инициативи за стартиращи предприятия и мрежи
- Миграционен консултация център за възрастни имигранти (МВЕ)

Интернет:

- Портал за започване на собствен бизнес на Федералното министерство за икономика и енергия (BMWi) (с информация за лица, започващи собствен бизнес от мигрантски произход): **www.existenzgruender.de**
- Make it in Germany – Порталът на Федералното правителство за квалифицирани специалисти в чужбина: **www.make-it-in-germany.com**
- Платформа за започване на собствен бизнес – Интерактивен пътепоказател на BMWi и KfW във връзка със самостоятелния бизнес: **www.gruenderplattform.de**
- Програма за подпомагане IQ: **www.netzwerk-iq.de**
- Централни звена за контакт на данъчната администрация за чуждестранни инвеститори във Централната федерална данъчна служба: **www.germantaxes.info**

Телефон:

- Информационен телефон на Федералното министерство за икономика и енергия: средно съсловие/започване на собствен бизнес: **+49 30 340 60 65 60** (понеделник до четвъртък, 8 до 20 часа, петък, 8 до 12 часа)

Информационен материал:

- Публикации на Федералното министерство за икономика и енергия (може да се получи на **www.existenzgruender.de**, в меню „Mediathek/Publikationen“ (Медийна библиотека/публикации)):
 - **Starthilfe – Der erfolgreiche Weg in die Selbständigkeit** (Началнапомощ – как да започнете успешно собствен бизнес)
 - **EXIST – Gründerstipendium** (EXIST – Стипендия за започващи собствен бизнес)
 - **Infoletter GründerZeiten** (Информационен справочник „GründerZeiten“) (Информационен бюлетин за млади предприемачи)
 - **Gründungslotse Deutschland** (Указател за стартиращи собствен бизнес в Германия)

5. Трудово право: работно време, отпуск и болест

Работното място на пълно работно време в Германия обхваща около 40 часа седмично. Възможно е да се работи и на непълно работно време. Максималното дневно работно време е ограничено от закона на средно 8 часа (десет часа с компенсация от 48 часа в срок от 6 месеца). След работа трябва да се спазва време за почивка от най-малко единадесет часа. По закон е разрешена работата във всеки работен ден от седмицата (понеделник до събота), както и нощната работа и работата на смени. В много сфери, например в здравната сфера, ресторантьорството и градския транспорт, е разрешена и работа в неделя и в празнични дни. Обикновено работните дни в Германия са от понеделник до петък.

Лицата, работещи пет дена в седмицата, имат законово право на най-малко 20 работни дни отпуск в годината. Юношите и младежите имат по закон право за получаване на по-дълъг отпуск, когато работят на пет-дневна седмица: при възраст под 16 години то е най-малко 25 дена, под 17 години – най-малко 22,5 дена и под 18 години – най-малко 20,8 дена.

Болест

Когато се разболеете, Вашият работодател Ви изплаща пълната заплата в продължение на шест седмици. Ако сте болен повече от шест седмици и имате задължителна здравна осигуровка, здравноосигурителната каса заплаща 70 процента от Вашата заплата. При частните болнични застраховки това е уредено по различен начин. Обърнете се директно към Вашата здравноосигурителна каса.

Важно е да съобщите веднага на Вашия работодател, когато се разболеете. Ако болестта Ви продължи по-дълго от три дена, най-късно на четвъртия ден трябва да представите на Вашия работодател медицинско свидетелство. Работодателят Ви има право да изисква и по-рано от Вас представянето на медицинско свидетелство.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Не сте длъжни да съобщите на работодателя си, от какво сте болен. Тази информация се води като конфиденциална и не се посочва на медицинското свидетелство, което получавате от Вашия лекар.

Закрила от уволнение

Законът за закрила от уволнение, предоставящ защита от социално неоправдано уволнение, важи в Германия за фирми с повече от десет работника. Той намира приложение, когато трудовото правоотношение е продължило без прекъсване повече от шест месеца (карентен срок). Особена защита от уволнение имат например членовете на Съвета на работниците, бременните жени и майки, които се намират в трудово правоотношение, до четири месеца след раждането, работниците в родителски отпуск и лицата с тежки увреждания.

Колкото по-дълго време работите в една фирма, толкова по дълъг е и законовият срок на предизвестие, в случай че работодателят прекрати трудовото правоотношение. Сроковете за предизвестие могат да произтичат и от приложим тарифен договор.

Тук можете да получите информация

Интернет:

- Федерално министерство на труда и социалната политика:
www.bmas.de
- Информационен портал за трудовия живот и уврежданията:
www.talentplus.de

Информационен материал:

- Публикации на Федералното министерство на труда и социалната политика (може да се получи на **www.bmas.de**, в меню „Service/Publikationen“ (Обслужване/публикации)):
 - **Das Arbeitszeitgesetz** (Закон за работното време)
 - **Kündigungsschutz** (Закрила от уволнение)
 - **Arbeitsrecht** (Трудово право)
 - **Teilzeit – alles, was Recht ist** (Непълно работно време – правни съвети)

6. Доходи и данъци

В Германия доходите Ви се облагат с данъци. Как става това, зависи от това дали сте назначен или извършвате самостоятелна стопанска дейност.

Когато сте назначен/-а, Вашият работодател превежда на банкова сметка нетната сума на заплатата Ви. От нея работодателят е отчислил вече вноските за пенсионно, здравно осигуряване, осигуряване срещу безработица и за необходимост от дълготрайни грижи и ги е внесъл директно. Освен това на данъчните служби са платени също и данъкът върху доходите от трудови правоотношения, евентуална такса „Солидарност“ и евентуално църковният данък. Ако извършвате самостоятелна стопанска дейност, трябва сами да се погрижете за плащането на данъците за Вашите доходи.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Местен съюз по данъчни въпроси
- Данъчни служби
- Централна федерална данъчна служба

Интернет:

- Портал за изчисление на данък общ доход и данъка върху доходите от трудови правоотношения на Федералното министерство на финансите: **www.bmf-steuerrechner.de**
- Информация относно понятия от германското данъчно право: **www.bundesfinanzministerium.de**, меню „Service/Publikationen/ Amtliche Handbücher (Umsatz-, Lohn-, Einkommen-, Körperschaft- und Gewerbesteuer)/Broschüren“ (Обслужване/публикации/ наръчници (данък върху оборота, данък „Общ доход“, данък доход, корпоративен данък и данък занятие)/брошури) (както и „Steuern von A bis Z“ (Данъци от А до Я))
- Квалифицирана информация например за данъчния идентификационен номер: **www.bzst.de**
- Търсачка на данъчните служби: **www.finanzamt.de**

Телефон:

- Телефон за граждани на Федералното министерство на финансите: **+49 30 18682-3300**
- Информационен телефон (SIC) на Централната федерална данъчна служба: **+49 228 406-1240**

VI. Жилище

1. Търсене на жилище

Ако търсите жилище или къща, ще се информирате първо в Интернет. Там ще намерите фирми, които са се специализирали в посредничеството на жилища и къщи. Голям брой от вестниците също публикуват в сайтовете си обяви за жилища.

Обяви във вестника

Струва си да хвърлите и поглед в местния вестник. Предварително се информирайте при Вашите съседи, познати или директно във вестника, в кой ден се публикуват обяви за жилища – често те се публикуват в съботното издание.

Ако намерите нещо подходящо във вестника, трябва да се свържете с наемодателя респ. наемодателката или продавача респ. продавачката. В обявата обикновено е посочен телефонен номер или имейл адрес. Понякога е посочен цифров или буквен код – така нареченият шифър. Трябва да отговорите писмено на обяви с шифър и да изпратите писмото до редакцията на вестника. След това то автоматично се препраща на наемодателя респ. наемодателката или продавача респ. продавачката. Не забравяйте да посочите на плика и в писмото съответния шифър.

Помощ от службата за жилищно настаняване

Службата за жилищно настаняване във Вашия град или община може да Ви помогне при търсенето на жилище. Често при тях директно се извършва жилищно посредничество. Ако това не е така, служителите респ. служителките на службата ще могат поне да Ви дадат полезна информация и адреси.

Използване на услугите на брокер за недвижими имоти

Вие можете да се обърнете и към брокер за недвижими имоти. Срещу заплащане те могат да посредничат при търсенето на жилища и къщи. Адреси на такива можете да намерите в браншовите и телефонните указатели.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Ако се обърнете към брокер респ. брокерка на недвижими имоти, ще заплатите такса от два месечни наема плюс ДДС, в случай че сделката се осъществи. Брокерската такса се заплаща от наемодателя, когато той е възложил на брокер търсенето на наематели. При закупуване на недвижим имот комисионната се определя между три и шест процента от покупната цена плюс ДДС. При закупуване на жилище или еднофамилна къща чрез посредничеството на брокер, купувачът плаща максимално половината от комисионната, когато това е било възложено на брокера от продавача или от двете страни. Освен това купувачът трябва да заплати едновременно комисионната, когато продавачът докаже, че е заплатил своята част от комисионната на брокера.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Градска, общинска, окръжна администрация: Служба за жилищно настаняване
- Ежедневни вестници
- Вестници за обяви
- Брокер на недвижими имоти (в случай на посредничество се заплаща комисионна)

Интернет:

- Сайтове на ежедневните вестници
- Сайтове за недвижими имоти в Интернет

2. Какво Ви очаква след преместването?

Адресна регистрация

Щом се преместите в ново жилище и съответно на нов адрес, трябва да съобщите това на компетентната служба за адресна регистрация във Вашата община в срок от 14 дена. Освен това трябва да представите в службата за адресна регистрация удостоверение от наемодателя, че се нанасяте в това жилище.

Заявление за препращане на пощенската кореспонденция

Когато се преместите, можете да подадете в пощата заявление за прехвърляне на пощенската кореспонденция. За определен период от време Вашите писма и пакети ще се изпращат автоматично на новия Ви адрес. Тази услуга е свързана със заплащането на такса. Използвайте времето, през което кореспонденцията Ви се препраща на новия адрес, за да информирате за преместването си банки, застраховки, ведомства и други служби.

Прехвърляне на телефонен номер при промяна на адреса

Ако имате стационарен телефон, не забравяйте да прехвърлите или прекратите договора за телефона, преди да се преместите.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Ако промените твърде късно адресната си регистрация, евентуално трябва да заплатите финансова санкция. Освен това по-късната промяна на адресната регистрация ще окаже отрицателно влияние върху Вашия статут на пребиваване.

3. Държавна подкрепа

Социални жилища

В повечето градове и общини има социални жилища, които се финансират с държавни средства, за да се осигури евтин наем. Тези жилища могат да се дават под наем само на нуждаещи се лица. За да можете да наемете такова жилище, Ви е необходим документ, осигуряващ правото Ви да наемете социално жилище (Wohnberechtigungsschein). Ако доходите Ви са по-ниски от определена граница, можете да подадете заявление за получаването на този документ в градската или общинската администрация. По принцип компетентна за това е службата за жилищно настаняване.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Документът, осигуряващ право за наемане на социално жилище, е за определен срок. Погрижете се навреме за неговото удължаване!

Помощ за жилищен наем

Като наемател/-ка е възможно да имате право за получаване на помощ за жилищен наем. Дали имате право да получавате и какъв е размерът на добавката за наема (Mietzuschuss), зависи от броя на членовете в домакинството, размера на общия доход и размера на наема.

СЪВЕТ

Дали имате право да получавате помощ за жилищен наем и в какъв размер, можете да изчислите с т. нар. калкулатор за помощ за жилищен наем. Такъв калкулатор за помощ на жилищен наем можете да намерите в Интернет например на уебсайта на Федералното министерство на вътрешните работи, строителството и родината (BMI) www.bmi.bund.de или на уебсайта на провинция Северен Рейн-Вестфалия www.wohngeldrechner.nrw.de.

Собствениците/-чките на жилища и къщи, живеещи в тях, могат също да получат държавна субсидия, така наречената добавка за покриване на жилищни разходи (Lastenzuschuss). Добавката зависи от броя на членовете в домакинството, размера на общия месечен доход и разходите, които трябва да бъдат заплатени. Допълнителна информация и необходимите формуляри ще получите в отдела, компетентен за получаване на помощ за жилищен наем в градската или общинската администрация.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Градска, общинска, окръжна администрация: Служба за жилищно настаняване

Интернет:

- Федерално министерство на вътрешните работи, строителството и родината: **www.bmi.bund.de**

Имейл:

- Федерално министерство на вътрешните работи, строителството и родината: **poststelle@bmi.bund.de** или използвайте формуляра за контакт на службата за граждани на уебсайта на министерството

Телефон:

- Федерално министерство на вътрешните работи, строителството и родината: **+49 30 18681-0**

4. Наеми и наемно правоотношение

Договорът за наем е важен документ и урежда всички подробности, свързани с наемното правоотношение. Той има обвързващо действие за Вас и за Вашия/-ата наемодател/-ка, когато съдържанието му не е в разрез със законовите разпоредби за защита на наемателите. Затова е важно да прочетете точно договора за наем, преди да го подпишете.

Договорът за наем може да бъде споразумян устно, но за да се осигури правната сигурност, се препоръчва той да бъде сключен писмено. На практика наемодателите използват договори-образци, които са издадени от съюзите на наемодателите. Тези договори трябва също да отговарят на нормативните уредби за защита на наемателя.

Едновременно с договора за наем често трябва да подпишете и т. нар. приемо-предавателен протокол, когато се нанасяте в ново жилище. С подписа си удостоверявате състоянието на жилището при неговото приемане. Затова прочетете съвсем точно приемо-предавателния прото-

кол. По-късно наемодателя/-ката може да предяви срещу Вас искания за щети, които не са отбелязани в него.

Наемодателят/-ката могат да изискват заплащането на парична гаранция за жилището (Kaution). След приключване на наемното правоотношение наемодателят има право да запази изцяло или отчасти депозита за наема, ако не сте заплатили (част от) наема, не сте изпълнили договореното задължение за извършване на козметичен ремонт и/или сте причинили щети на жилищните помещения, които трябва да бъдат ремонтирани от наемодателя. Максималната сума за паричната гаранция може да отговаря на стойността на три наема (наем без допълнителни разходи за комунални услуги).

КОНТРОЛЕН СПИСЪК

Информирайте се за всички подробности преди да сключите договор за наем, например за:

- размера на наема,
- размера на комуналните разходи (преди всичко разходи за отопление; Поискайте да Ви се представи енергийният паспорт),
- размера на паричната гаранция,
- възможната комисионна за брокера на недвижими имоти,
- възможен прогресивен наем (наем, който автоматично редовно се увеличава),
- продължителността на договора за наем,
- договорно задължение за поемане на козметичен ремонт.

СЪВЕТ

Изисквайте всички уговорки да се документират писмено в договора за наем, тъй като устните уговорки често водят до спор.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Градска, общинска, окръжна администрация Служба за жилищно настаняване
- Дружества на наемателите (членството е обвързано с членски внос)

Интернет:

- Федерално министерство на правосъдието и защита на потребителя: **www.mieterschutz.bund.de**
- Германски съюз на наемателите: **www.mieterbund.de**

Комунални разходи и разходи за битови отпадъци

Едновременно с чистия наем за жилището (т. нар. нетен наем) по принцип трябва да заплащате и допълнителни разходи (често наречени комунални разходи (Nebenkosten)), които се изравняват веднъж в годината. Към тях се числят разходите за парно и вода, за отпадъчна вода и битови отпадъци. Всеки месец заплащате определена цялостна или авансова сума за комунални разходи. В случай, че заплащате авансова сума най-късно година след приключване на отчетния период (в повечето случаи това е календарната година) ще получите отчет за действително възникналите разходи и частта, която се поема от Вас. Проверявайте винаги внимателно крайната сметка за комуналните разходи.

В Германия се извършва разделно събиране и изхвърляне на битовите отпадъци. Обикновено има различни контейнери или кофи за хартия и картон, биоразградими отпадъци (напр. отпадъци от плодове и зеленчуци) и битови отпадъци. Освен това има и пунктове за вторични суровини, както и контейнери за различни видове отпадъци, например за стъкло и специални отпадъци (като бои и лакове) или едрогабаритни отпадъци.

Добросъседски отношения!

Времето, през което се пази тишина, е от 22 до 6 часа. Освен това съставна част от договора за наем може да е и правилникът за вътрешния ред в жилищната кооперация, в който са определени допълнителни времена, през които се пази тишина. В правилника за вътрешния ред се определят правилата за съжителство между всички съжители и включва права и задължения, важащи за всички. Правилникът за вътрешния ред ще Ви бъде връчен от жилищната управа или от Вашия наемодател/-ка. Като наемател/-ка на къща или жилище имате определени задължения, например да заплащате навреме месечния си наем. Но освен това Вие имате права, например ако става въпрос за по-големи ремонти. Ако имате въпроси на тема наемни правоотношения, можете да се обърнете към Съюза на наемателите или местните дружества на наемателите. Те имат офиси в много от градовете. Но част от услугите които предлагат, трябва да се заплащат.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Градска, общинска, окръжна администрация
- Жилищна управа
- Наемодател/наемодателка
- Дружества на наемателите (членството е обвързано с членски внос)
- Централа за защита на потребителите в отделните провинции с повече от 200 консултациялни центъра в цяла Германия

Интернет:

- Федерално министерство на правосъдието и защита на потребителя: **www.mieterschutz.bund.de**
- Deutscher Mieterbund e.V. (Германски съюз на наемателите): **www.mieterbund.de**
- Mieterschutzbund e.V. (Съюз за защита на наемателите): **www.mieterschutzbund.de**
- Централа на потребителите: **www.verbraucherzentralen.de**

VII. Деца и семейство

За много хора в Германия семейството играе важна роля. То оказва влияние върху живота ни по много различни начини. Повечето хора в Германия смятат възпитанието на децата за общо задължение на майките и бащите. Много майки работят, докато все по-голям брой от бащите вземат решение да останат за известно време вкъщи след раждането на детето и да се грижат за него.

1. Бременност и закрила на майката

Женска консултация за бременни жени

Предлагат се консултации, ориентирани специално към бъдещите майки, бащи и родители. Ако очаквате дете, женската консултация за бременни жени ще Ви окаже съдействие по всички въпроси, свързани с темата бременност и раждане и ще Ви предостави медицинска, социална и правна информация преди и по време на самата бременност. По желание консултацията може да се извърши анонимно и на различни езици.

В женската консултация ще получите информация за тази и други теми:

- Въпроси, свързани с бременността и раждането
- Финансови и социални помощи по време и след бременността
- Трудово право (например закрила на майката и родителски отпуск)
- Прекъсване на бременността
- Раждане в дискретност
- Помощи за семейства и деца
- Възможности за полагане на грижи за деца

Бременни жени, намиращи се в конфликтни ситуации и възнамеряващи да прекъснат бременността, могат да се възползват от консултация за бременни в конфликтни ситуации. Тази консултация е една от предпоставките за прекъсване на бременността през първите дванадесет седмици. По желание консултацията може да се проведе анонимно без да се очаква определен резултат от нея. Акредитиран от държавата консултационен център в близост до Вас можете да намерите на www.familienplanung.de/beratung/.

Федералната фондация „Mutter und Kind – Schutz des ungeborenen Lebens“ (Майка и дете – защита на неродения живот) помага по бърз и небюрократичен начин на бременни жени в критични ситуации чрез предоставянето на допълнително съдействие и индивидуална консултация. Нуждаещите се бременни жени могат да получат средства от фондацията, ако нямат достатъчно пари, за да покрият разходите, свързани с бременността и раждането, както и последващата грижа и възпитание на детето. Консултацияният център проверява с какви доходи разполага бременната. Финансова помощ получават само бременни жени, които живеят в Германия, имат документ, удостоверяващ бременността и другите финансови помощи не са достатъчни, за да се покрият разходите респ. не се предоставят навреме. Заявлението за получаване на финансова помощ от Федералната фондация „Майка и дете“ трябва да се подаде по време на бременността в един от консултацияните центрове. Подаването на заявлението не е възможно след раждане на детето.

СЪВЕТ

Благотворителните и семейни съюзи, църковните, социалните, здравните служби и лекарите предлагат консултации за бременни и консултации за бременни в конфликтни ситуации. По-голямата част от тези консултации са безплатни и могат да се извършат анонимно. Едновременно с частната консултация често се дават консултации по телефона или Интернет.

Помощи в ранна възраст

Помощите в ранна възраст се предлагат за семейства с деца до три години от началото на бременността. Помощите в ранна възраст ще Ви съдействат, ако се чувствате несигурни по време на бременността и след раждането. Те Ви придружават при грижата за детето си, ако имате нужда от съдействие. Помощите в ранна възраст са доброволни, поверителни и безплатни за семействата. Помощите в ранна възраст могат да Ви съдействат например в следните ситуации:

- В ежедневието с детето си се чувствате често изтощени.
- Имате въпроси относно грижата и възпитанието на детето.
- Имате спор с партньора или партньорката си.
- Често се чувствате самотни и имате нужда от контакт с други майки и бащи.
- Не знаете, към кого да се обърнете в Германия във връзка с Вашия проблем или кой и за какво е компетентен.
- Вие сте самотен родител и желаете съдействие.
- Бебето Ви плаче много и Вие не знаете какво да правите.

Помощите в ранна възраст съдържат различни услуги. Това може да е съпровождане и съдействие от:

- акушерки
- детски медицински сестри
- услуги за посещение след раждането на детето
- доброволци (семеино спонсориране)
- консултация по въпроси за възпитанието
- открити родителски срещи
- време за консултация с деца

Къде мога да намеря помощ в ранна възраст?

Информация за услуги, предлагани в ранна възраст, можете да намерите на www.elternsein.info.

Тук можете да намерите център за предоставяне на помощ в ранна възраст във Ваша близост, въвеждайки кода на Вашето населено място.

Телефонът за родители „Телефон за подкрепа“, както и онлайн консултационната bke (Федерална конференция за възпитателна консултация) информират бременни жени и родители с деца до три годишна възраст за предоставяните помощи и мероприятията по местожителство.

Двете консултационни услуги са анонимни, безплатни и поверителни навсякъде в Германия.

Бременност и времето след раждане на бебето

По време на бременността и след раждането имате право на обслужване от акушерка или лекар респ. лекарка. Щом научите, че сте бременна, трябва да ходите на всеки четири седмици на гинеколог респ. гинеколожка – след 32 седмица това трябва да става дори на две седмици. Разноските за консултационните прегледи по време на бременността се поемат от здравноосигурителната каса.

Бременните работещи жени, които имат постоянно работно място, ползват особен вид защита – т. нар. закрила на майката (Mutterschutz). Тя започва шест седмици преди раждането и приключва осем седмици след него. Тази защита е регламентирана в Германия по закон. През този период бременните не трябва да работят. Работното им място се запазва. След като приключи периодът за закрила на майката, те могат да се върнат в професията си. Освен това бременните не трябва да работят повече от 8,5 часа на ден, както и тежък физически труд. По-точна информация ще получите от Вашия работодател или в един от посочените консултационни центрове.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Гинеколог/-жка
- Център за консултация на бременни жени/център за консултация на бременни жени в конфликтни ситуации
- Здравен център
- Работодател

Интернет:

- Федерално министерство на семейството, възрастните граждани, жените и младежите:
 - www.bmfsfj.de
 - www.familienportal.de
- Bundesstiftung „Mutter und Kind – Schutz des ungeborenen Lebens“ (Федералната фондация „Майка и дете – защита на неродения живот“): www.bundesstiftung-mutter-und-kind.de
- Помощ за бременни жени, намиращи се в спешни и конфликтни ситуации: www.schwanger-und-viele-fragen.de
- Търсачка за гинеколози: www.frauenaerzte.de
- Федерална централа за здравна просвета: www.familienplanung.de
- Справочник за родители на Баварската провинциална служба за социални грижи за деца и младежи: www.elternimnetz.de
- www.elternsein.info
- www.bke-elternberatung.de
- www.fruehehilfen.de (уебсайт на Националния център за оказване на помощ в ранна възраст (NZFH))
- Консултация, предлагана от „Nummer gegen Kummer“ (Телефон за подкрепа): www.nummergegenkummer.de

Телефон:

- Телефон за услуги на Федералното министерство на семейството, възрастните граждани, жените и младежите: **+49 30 201 791 30** (понеделник до четвъртък, от 9 до 18 часа)
- Спешен номер за бременни жени, които желаят да останат анонимни, на Федералната служба по въпросите на семейството и гражданско-обществените задачи: **0800 40 40 020***
- Телефон за родители, предлаган от „Телефон за подкрепа“: **0800 111 0 550***

* достъпен само в Германия, безплатен

Информационен материал:

- Публикации на Федералното министерство на семейството, възрастните граждани, жените и младежите (може да се получи на www.bmfsfj.de):
 - **Leitfaden zum Mutterschutz** (Ръководство за закрила на майката)
 - **Schwangerschaftsberatung § 218** (Консултация на бременни жени § 218)
 - **Die vertrauliche Geburt – Informationen über das Gesetz zum Ausbau der Hilfen für Schwangere und zur Regelung der vertraulichen Geburt** (Раждане в дискретност – информация във връзка със закона за увеличаване на помощите за бременни жени и регулиране на раждането в дискретност)
 - **Hilfe und Unterstützung in der Schwangerschaft – Bundesstiftung Mutter und Kind** (Помощ и подкрепа по време на бременност – Федерална фондация „Майка и дете“)
 - Информационен флайер за финансовите помощи на **Bundesstiftung „Mutter und Kind“** (Федералната фондация „Майка и дете“) (на различни езици)

2. Родителски отпуск и надбавки за отглеждане на дете

Родителски отпуск

С родителския отпуск в Германия можете да се оттеглите за известно време, за да се грижите сами за отглеждането и възпитанието на децата си. Ако сте назначен на работа, може да поскате от работодателя си да Ви освободи от работа до три години. Родителският отпуск може да се вземе както от майката, така и от бащата, или от двамата родители. Бабите и дядовците също имат право на родителски отпуск при определени предпоставки.

Всеки родител може да раздели родителския си отпуск на три части. В случая на майката на детето родителският отпуск започва най-рано след периода на закрила на майката. Периодът на отпуск по майчинство се приспада от родителския отпуск. Част от родителския отпуск до 24 месеца може да се вземе и между третата годишнина на детето до завършване на осем годишна възраст. От страна на работодателя важи следното:

- срокът за заявяване на родителски отпуск през първите три години на детето е седем седмици,
- срокът за заявяване на родителски отпуск между третата годишнина и навършване на осмата годишнина на детето е тринадесет седмици.

Не е нужно да работите по време на родителския отпуск. Ако въпреки това желаете да работите през това време, можете разбира се да го направите. Но за не повече от 30 часа седмично. Ако не работите, няма да получите трудово възнаграждение. Като компенсация можете да подадете молба за получаване на надбавки за отглеждане на дете.

По време на родителски отпуск се възползвате от специална закрила срещу уволнение. Вашият работодател може да Ви уволни само в изключителни случаи. След приключване на родителския отпуск, можете да се върнете отново на работа.

КОНТРОЛЕН СПИСЪК

Важното е:

- да живеете в едно домакинство с детето си
- сами да отглеждате и възпитавате детето си
- по време на родителския отпуск да не работите повече от 30 часа седмично.

Надбавки за отглеждане на дете

Надбавките за отглеждане на дете представляват държавна помощ за родителите, които след раждането отглеждат сами детето си и поради това не работят или не работят на пълно работно време. Родителите, които не са упражнявали трудова дейност преди раждането, получават също надбавки за отглеждане на детето.

Важна информация във връзка с надбавките за отглеждане на дете:

- Има три вида надбавки за отглеждане на дете: базисна надбавка за отглеждане на дете, надбавка плюс и партньорски бонус. Обикновено тя възлиза на 65 процент от нетния доход, който родителите са имали преди раждането на детето и който след неговото раждане отпада. Размерът на надбавката, зависи от това, какъв е бил доходът Ви през годината преди раждането на детето. В зависимост от дохода базисната надбавка е между 300 евро и 1800 евро месечно, а надбавката плюс – между 150 евро и 900 евро на месец.

- Базисната надбавка се изплаща през първите 14 месеца след раждането на детето. На родителите се изплащат дванадесет месечни вноски на надбавката за отглеждане на дете.
- Когато майката и бащата си поделят получаването на надбавки и доходът им отпада, те получават заедно максимално 14 месечни суми на базисна надбавка. Само един родител може да получава надбавки за най-малко два и най-много дванадесет месеца. Базисната надбавка за отглеждане на дете може да се изплаща само през първите 14 месеца от раждането на детето; след това родителите могат да получават само надбавка плюс или партньорски бонус.
- Родителите могат да получават надбавката плюс за двойно по-дълго време от базисната надбавка; Един месец базисна надбавка отговаря на два месеца надбавка плюс.
- Родителите получават партньорски бонус за съответно четири допълнителни месеца на надбавка плюс, ако двамата работят едновременно 25 до 30 часа седмично през четири последователни месеца.
- Самотните родители имат право да получават базисни надбавки за отглеждане на детето за пълни 14 месеца, ако ги получават като компенсация за отпадналия доход. Помощите за отглеждане на дете се предоставят и на родителите, които живеят отделно.
- Ако не сте работили преди раждането, можете да получите минималния размер надбавки от 300 евро или 150 евро надбавка плюс.

КОНТРОЛЕН СПИСЪК

За да можете да получите надбавки за отглеждане на дете, трябва да изпълнявате следните предпоставки:

- Сами отглеждате и възпитавате детето си след раждането.
- Живеете заедно с детето си в едно домакинство.
- Не работите или не работите повече от 30 часа в седмицата.
- Живеете в Германия.

Гражданите на държавите-членки на ЕС, Исландия, Лихтенщайн, Норвегия и Швейцария имат също право да получават надбавки за отглеждане на дете както и самите немци, ако работят или живеят в Германия. За другите чужденци респ. чужденки важи следното: Лицата с разрешение за установяване могат да получават надбавки за отглеждане на дете. Надбавка за отглеждане на дете можете да получите и с разрешение за постоянно

пребиваване в ЕС. Лицата, притежаващи разрешение за временно пребиваване, имат право да получават надбавки за отглеждане на дете, ако той или тя имат разрешително за работа в Германия или са работели вече тук с такова. Консултирайте се във връзка с точните нормативни уредби.

Заявяването на надбавки за отглеждане на дете в съответната служба по местоживеене. В някои провинции заявяването на надбавките може да стане с помощта на ElterngeldDigital (дигитални надбавки) на www.elterngeld-digital.de.

СЪВЕТ

С помощта на калкулатор можете да изчислите вероятния размер на надбавките, които ще получите за отглеждането на детето си. Този калкулатор ще намерите на сайта на Федералното министерство на семейството, възрастните граждани, жените и младежите www.bmfsfj.de в меню „Familie“ (Семейство).

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Градска, окръжна, общинска администрация
- Консултационни центрове за семейства
- Служби за отпускане на надбавки за отглеждане на дете

Интернет:

- Федерално министерство на семейството, възрастните граждани, жените и младежите: www.bmfsfj.de в меню „Familie“ (Семейство)
- Портал за услуги на Федералното министерство на семейството, възрастните граждани, жените и младежите: www.familienportal.de

Телефон:

- Телефон за услуги на Федералното министерство на семейството, възрастните граждани, жените и младежите: **+49 30 201 791 30** (понеделник до четвъртък, от 9 до 18 часа)

Информационен материал:

- Публикация на Федералното министерство на семейството, възрастните граждани, жените и младежите (може да се получи на www.bmfsfj.de):
 - **Elterngeld, ElterngeldPlus und Elternzeit** (Обезщетения за отглеждане на деца, обезщетения за отглеждане на деца плюс и родителски отпуск

3. Детски помощи и детски надбавки

Детски помощи

Родителите имат право да получават за децата си детски надбавки до 18 годишната им възраст, когато детето живее в Германия, в държава – членка на Европейския съюз или в друга държава, в която намира приложение конвенцията за Европейското икономическо пространство. Ако детето Ви е в процес на професионално обучение или следва, правото за получаване на детски се удължава до 25 годишна възраст. За първите две деца получавате месечно по 219 евро на дете, за трето дете – 225 евро и за всяко следващо по 250 евро. Детските помощи се получават след като се подаде молба в семейната каса на Агенцията по труда. Освен това на семействата се предоставят данъчни кредити за деца (Kinderfreibeträge) при отчитане на данъка върху доходите от трудовото възнаграждение и данък общ доход. Молбата-образец за получаване на детски надбавки можете да получите в семейната каса или да заредите онлайн на www.familienkasse.de.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Гражданите на държавите - членки, Исландия, Лихтенщайн, Норвегия и Швейцария имат също право да получават детски помощи както и самите немци, ако работят или живеят в Германия. За другите чужденци респ. чужденки важи следното: Хора с разрешение за установяване могат да получават детски надбавки. Лицата, притежаващи разрешение за временно пребиваване, имат право да получават детски надбавки, ако имат разрешително за работа в Германия или са работели вече тук с такова. Консултирайте се във връзка с точните нормативни уредби.

Семейни помощи за деца

Семействата без доход се подкрепят чрез отпускане на семейни помощи за деца (KiZ). Семейни помощи за деца получават родители, които печелят достатъчно, за да издържат себе си, но техният доход не стига или не е достатъчен за цялото семейство.

Право за получаване на семейни помощи за деца имате, когато:

- децата Ви са под 25-годишна възраст, живеят в едно домакинство с Вас и не са нито женени/омъжени или живеят на семейни начала с партньор/-ка.
- получавате за децата си детски надбавки или подобна помощ, например от чужбина.
- Заедно с партньора/-ката си имате брутен месечен доход от 900 евро или като самотен родител месечен доход от 600 евро (минимален доход).
- Печелите достатъчно, за да издържате себе си и със семейните помощи за деца можете да покриете нуждите на семейството си.

СЪВЕТ

Ако получавате помощи съгласно Закона за помощи на търсещи убежище лица, следвате или сте в процес на обучение, което се подпомага съгласно Федералния закон за подпомагане на образованието (BAföG), можете да получавате детски надбавки само при особени предпоставки.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Ако получавате само помощи по Социалния кодекс II (SGB II) или социална помощ по Социалния кодекс II (SGB XII) и нямате друг доход, нямате право на получаване на детски надбавки.

Семейната помощ за деца възлиза месечно на 205 евро на дете. Доходът и имуществото Ви и тези на детето Ви се прихващат отчасти срещу семейната помощ и намаляват нейния размер.

Семейните помощи за деца трябва да се заявят писмено в Семейната каса към Федералната агенция по труда. Заявлението можете да получите в Семейната каса на www.kizdigital.de. То може да бъде подадено и онлайн.

Когато получите семейни помощи за деца, Вие имате право на помощи за образование и участие в обществения живот за Вашето дете като например безплатен обяд в детската градина и в училище и училищен пакет в размер на 150 евро за всяка учебна година. Освен това можете да бъдете освободени от плащане на такса за детската градина.

Помощите за образование и участие в обществения живот можете да заявите в съответната комунална служба. Коя от службите е компетентна за Вас, можете да узнаете на уебсайта на Федералното министерство на труда и социалната политика (www.bmas.de, меню „Themen/Arbeitsmarkt/Grundsicherung/Leistungen zur Sicherung des Lebensunterhaltes“ (Теми/Трудов пазар/Основно осигуряване/Помощи за осигуряване на препитанието)).

Възможно да имате право за получаване на помощ за жилищен наем. За повече информация се свържете с местната служба за жилищни помощи.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Консултациялни центрове за семейства
- Семейните каси към Федералната агенция по труда
- Миграционен консултациянен център за възрастни имигранти (МВЕ)
- Миграционни служби за младежи (JMD)

Интернет:

- Семейна каса: www.familienkasse.de или www.kinderzuschlag.de
- Портал за услуги на Федералното министерство на семейството, възрастните граждани, жените и младежите: www.familienportal.de

Телефон:

- Семейна каса (от понеделник до петък, от 8 до 18 часа):
 - Въпроси относно детски помощи и детски надбавки: **0800 4 5555-30***
 - Съобщение на датата на изплащане на детските помощи и детските надбавки: **0800 4 5555-33***

* достъпен само в Германия, безплатен

Информационен материал:

- Публикации на Семейната каса (може да се получи на www.familienkasse.de):
 - **Merkblatt Kindergeld** (Информационен лист „Детски помощи“)
 - **Merkblatt Kinderzuschlag** (Информационен лист „Детски надбавки“)

4. Възможности за полагане на грижи за деца

За децата е важно да започнат да посещават възможно най-бързо детско заведение, за да могат оптимално да се подпомагат тяхното развитие и езикови познания. В детските заведения родителите също получават консултация, как да поощряват детето и да подкрепят семейството си. Децата, навършили една годишна възраст, имат законово право на осигурено място в структурите за полагане на грижи за гледане на деца. В Германия има много възможности за полагане на грижи за деца, преди всичко:

- на възраст до три години:
 - целодневни детски ясли
 - възпитателки/възпитатели
 - детски кръжоци
 - ясли
 - детски градини за деца на различни възрасти
- на възраст над три години до първи клас:
 - детски градини
 - други предучилищни заведения
 - възпитателки/възпитатели
- в ученическа възраст:
 - целодневни училища
 - занимални
 - следучилищни занимания за помощ при писане на домашни работи

СЪВЕТ

Необходимо е да регистрирате първо детето си, за да участвате в тези предложения за полагане на грижа и възпитание. Понякога трудно се намират места поради големия брой заинтересувани родители. Информирайте се възможно най-рано за свободни места.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Градска, общинска, окръжна администрация
- Консултанционни центрове за семейства и служби за социални грижи за деца и младежи
- Миграционен консултанционен център за възрастни имигранти (МВЕ)
- Целодневни детски заведения

Интернет:

- Федерално министерство на семейството, възрастните граждани, жените и младежите:
www.bmfsfj.de, в меню „Kinder und Jugend“ (Деца и младежи)
- Информация за полагане на грижи за деца:
www.fruehe-chancen.de
- Други различни линкове: **www.familienportal.de**

5. Спорове, кризи и насилие в семейството

Кризис и спорове може да има във всяко семейство. Но когато надделят споровете и евентуално към това се появи и насилие, непременно трябва да потърсите професионална помощ в някой консултанционен център. Всички консултации са безплатни и работещите там служители респ. служителки ще Ви помогнат по бърз и небюрокраичен начин, дори и без да е необходимо да назовете името си. Всички деца имат право на възпитание без насилие. Всички деца, преди всичко кърмачетата и малките деца, разчитат на вниманието, което им обръщаме. Ако се опасявате, че някое дете е занемарено или се малтретира, обърнете се към полицията, службата за юноши и младежи или консултанционен център по въпроси, свързани с възпитанието.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Консултационни центрове по въпроси на възпитанието, семейството и брачните консултации
- Служби за социални грижи за деца и младежи
- Специализирани центрове за консултации на засегнатите от трафик на хора и сексуално насилие над деца

Интернет:

- Германски съюз за защита на детето: **www.dksb.de**
- Служби за консултации по въпроси за децата, младежите и родителите в близост до Вас и консултация на родния си език ще намерите на: **www.bke.de**
- Баварски център за семейството и социалните въпроси/ Баварската провинциална служба за социални грижи за деца и младежи: **www.elternimnetz.de**
- „Телефон за подкрепа“ има и онлайн консултация по имейл или чат за деца и младежи: **www.nummergegenkummer.de**
- **www.hilfeportal-missbrauch.de/startseite.html**
- **www.kinderschutz-zentren.org/zentren-vor-ort**
- **www.infektionsschutz.de/beratung**
- **www.schwanger-und-viele-fragen.de**
- **www.hilfetelefon.de**
- **www.nina-info.de** (помощ при сексуални престъпления)

Телефон:

- Телефон за помощ при „Насилие срещу жени“, в цялата страна, 24 часа в денонощието, анонимен: **08000 116 016*** или **www.hilfetelefon.de**
- Телефонна консултация „Психическо здраве“ **0800 2322783***
- Телефон за помощ на „Бременни жени в нужда“ **0800 40 40 020***
- Телефон за помощ при „Сексуални престъпления“ **0800 22 55 530*** (понеделник, сряда и петък: от 9 ч до 14 ч., вторник и четвъртък: от 15 ч. до 20 ч.)
- Телефон за утеха и подкрепа в цяла Германия (24 часа на ден): **0800 1110111*** и **0800 1110222***
- Телефон за подкрепа:
Телефон за деца и младежи: **116 111***
Телефон за родители: **0800 111 0 550***

* достъпен само в Германия, безплатен

Информационен материал:

- Публикации на Федералното министерство на семейството, възрастните граждани, жените и младежите (може да се получи на www.bmfsfj.de):
 - **Kinder- und Jugendhilfe** (Помощ за деца и младежи)
 - **Häusliche Gewalt – Kinder leiden mit**
(Домашно насилие – децата също страдат)
(на немски, арабски, руски и турски език)
- www.ecpat.de: Флаер „Ich brauche Hilfe“ („Нуждая се от помощ“) на 13 езика

VIII. Училище, професионално образование и следване

1. Училищна система и видове училища в Германия

Задължително образование

Всички деца, живеещи в Германия, трябва да посещават училище. Задължителното образование започва през есента в годината, в която детето навършва шест годишна възраст. По принцип то продължава до края на учебната година, в която младежите и девойките навършват 18 години. Конкретните правила относно задължителното образование се различават в отделните провинции. Има възможност например детето Ви да бъде записано в определено училище в средата на учебната година.

Посещаването на държавни училища е безплатно. Освен това в Германия има и частни училища. В тях родителите трябва да заплащат определена такса.

Видове училища

В Германия училищното образование е в компетентността на отделните провинции. Всяка провинция има своите особености, преди всичко е възможно наименованията на отделните училища, даващи възможност за продължаване на образованието, да бъде различно. Но образованието на децата и младежите е едно и също във всички провинции:

СЪБЕТ

Кратък обзор на различни езици за училищната система, видовете училища и видовете образования ще намерите на уебсайта www.wir-sind-bund.de в меню „Eltern“ (Родители).

Начално училище (начална степен)

Децата започват да посещават начално училище в продължение на четири години (в провинциите Берлин и Бранденбург то продължава шест години). Тук важи принципът за избор на училище по местожителство: Тоест децата посещават началното училище, което се намира наблизо до тях. В някои от провинциите родителите могат да изберат сами началното училище за децата си.

В последните класове на началното училище става ясно, в кое училище децата ще продължат образованието си (втора степен на образованието I). Учителите в началното училище дават препоръка („препоръка за преминаване в следващата степен“), която е свързана с провеждането на консултация с родителите. В повечето провинции родителите могат да решат, в кое училище тяхното дете ще продължи образованието си. Определящи за това са получените в началното училище оценки и дадената от учителя респ. учителката преценка за индивидуалните предпоставки на децата.

Училища, даващи възможност за продължаване на образованието (втора степен на образование I и II)

В някои провинции децата имат възможност да посещават в училището пробни занятия. Кратък обзор на отделните правила може да намерите на уебсайта на конференцията на министрите на културата (www.kmk.org).

Образователната система във втората степен на образование I и II в Германия е много различна. Родителите трябва да се посъветват внима-

телно с децата си и техния учител респ. тяхната учителка по въпроса кое училище да се избере за детето. Отделите по въпросите на образованието предлагат информация на тази тема.

Съществуват следните видове училища, даващи възможност за продължаване на образованието:

- Hauptschulen (основни училища (до 9-ти или 10-ти клас))
- Realschulen (реални училища (до 10-ти клас))
- училища с различни курсове на обучение (тук може да се завърши основно и реално училище)
- Gymnasien (гимназии (до 12-ти или 13-ти клас))
- Gesamtschulen (обединени училища) (със или без горен гимназиален клас, тук могат да се завършат всички видове образование)

В някои провинции съществуват училища, даващи възможност за продължаване на образованието, в които курсовете на обучение за основно и реално училище са обобщени от организационна гледна точка – в тези училища може да се завърши, както основно, така и реално училище:

- Mittelschule (средно училище) (Бавария)
- Sekundarschule oder integrierte Sekundarschule (прогимназия или интегрирано училище) (Саксония-Анхалт, Северен Рейн-Вестфалия, Берлин)
- Regelschule (реално училище) (Тюрингия)
- Oberschule (горен гимназиален клас) (Бранденбург, Долна Саксония, Бремен, Саксония)
- Realschule plus (реално училище плюс) (Рейнланд-Пфалц)
- Stadtteilschule (общо училище) (Хамбург)
- Regionalschule (регионално училище) (Мекленбург-Предна Померания)
- Werkrealschule/Werkhauptschule (специализирано реално училище/ специализирано основно училище) (Баден-Вюртемберг)
- Gemeinschaftsschule (общо училище) (Саарланд, Шлезвиг-Холщайн)

Задължението за посещаване на училище важи и за деца, младежи и девойки с увреждания или специална нужда от педагогическа подкрепа. Дали е налице специална нужда от педагогическа подкрепа, определя отдела по въпросите за образованието в рамките на специален метод. Това трябва да се заяви от родителите или от училището. В зависимост от резултата детето може да посещава общо училище или да бъде прена-

сочено към помощно училище. Съществуват различни видове помощни училища (в някои провинции те се наричат също и специални училища, помощни центрове или училища за деца с увреждания). Допълнително към това има и училища с инклузивно преподаване, в които децата със и без увреждания уат заедно. Отделните провинции третират по различен начин темата „инклузия“.

След като завършат основно и реално училище, младежите и девойките могат да продължат обучението си в училище от втора степен на образование II до получаване на средно образование (след полагање на матура) или профилирано средно образование (след полагање на матура по специални дисциплини), които дават право за следване в университети и висши училища или на професионално образование в професионално училище. Дипломата за завършено средно реално образование дава по-голяма възможност за избор на професия отколкото дипломата за завършено основно образование. Обучението в гимназия или гимназиален горен клас се завършва след 12 или 13 клас с право за следване в университети и висши училища след полагање на матура. Профилираното средно образование дава право за следване в професионално висше училище. В някои провинции е възможно след завършване на реално училище да се придобие право за следване във ВУЗ в професионални училища.

По време на училищното обучение по принцип е възможна смяната на един вид училище с друг, ако ученикът/-ката има съответните оценки.

СЪВЕТ

Информирайте се какви училища, даващи възможност за продължаване на образованието, има във Вашата провинция, какво училищно образование може да се получи там и какво право за продължаване на обучението предлагат тези училищни образования. Всяко министерство на културата или училищата има уебсайт, на който са обяснени отделните образователни пътища. Училищната администрация и самите училища също предлагат консултации. По-голямата част от училищата организират (често в началото на годината) „ден на отворените врати“, в който родителите и техните деца могат да получат информация за отделните предложения.

КОНТРОЛЕН СПИСЪК

Отделните училища предлагат различни училищни образования. Информирайте се в службата по въпросите за училищното образование, в Интернет или при други родители за училищата във Вашето населено място. Следните въпроси могат да Ви помогнат при избора на училище за Вашето дете:

- Какво училищно образование осигурява училището?
- Какви допълнителни занятия предлага училището (например чужди езици)?
- Предлагат ли се допълнителни занятия за децата (напр. работни общности, спортни занятия, културно-музикални занятия, театър или други)?
- Има ли допълнителни помощни занятия (напр. поощряване на изучаването на езика, помощ при писане на домашни работи)?
- Как се съдейства на деца, които имат проблеми с ученето?
- Как са оформени училищните помещения?
- Предлага ли училището целодневно обслужване или следобедна помощ?
- Предлага ли се обяд в училището?
- Има ли дни за консултация с родителите или други предложения за родители?

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Екскурзиите с класа, излетите, училищните празници, представления и плувни тренировки са в Германия част от занятията и училищното ежедневие. Добре е детето Ви да участва в тези мероприятия, тъй като то може да научи там много нови неща и защото общите дейности особено засилват мотивацията и удоволствието от ходене на училище на Вашето дете и разбира се неговите езикови способности.

Специални предложения за подкрепа

За деца, младежи и девойки, които израстват с друг майчин език, в детската градина и училището се предлагат специални курсове на немски език, отчасти и на майчиния език. Необходимостта от езикова подкрепа на децата в предучилищна възраст се анализира по различен начин, тъй като компетентността за това е в отделните провинции. Някои от провинциите приемат за определящо езиковото ниво на всички деца в определен период преди да първи клас, други провеждат тестове в различни групи или анализират езиковото ниво в течение на педагогическата

работа. Въз основа на тях в отделните провинции се предлагат различни помощни курсове. С федералната програма „Езикови детски градини: защото езикът е ключът към света“ Федералното министерство на семейството, младежта, жените и възрастните хора подпомага интегрираното в ежедневието езиково образование като съставна част от грижите в детските градини и дава важен импулс в страната.

СЪВЕТ

За образователния успех на Вашето дете е важно то да говори добре немски език. За това се възползвайте от предложенията за поощряване на изучаването на езика! В някои провинции участието на деца в занятия за поощряване на изучаването на немски език, при които се вижда необходимостта от това, е задължително. В зависимост от вида на училището в много провинции е възможно да се запишат като чужди езици и езици от друг произход (напр. турски, италиански, руски, испански език). Информация за предлаганите занятия за поощряване на изучаването на немски език и изучаване на език от друг произход в училището ще получите директно в детската градина или в училището на Вашето дете, както и в консултацияните центрове по миграционни въпроси и миграционните служби за младежи.

Деца, младежи и девойки, които идват в Германия в училищна възраст, се нуждаят от специална подкрепа. За тях има помощни и езикови паралелки, в които те се обучават от специфично квалифицирани учители, преди да преминат към регулярните паралелки. Какви възможности се предлагат за Вашето дете, ще научите в отдела по въпросите на образованието.

СЪВЕТ

Ако желаете да помогнете на Вашето дете, е важно да се информирате добре за образователната система в Германия и предложенията в мястото, където живеете. Трябва да сте информирани както за училищното ежедневие, така и за напредъка на Вашето дете. Училищата провеждат родителски срещи и разговори. Тук можете да разговаряте с учителите и учителките на детето си и да обърнете внимание на определени проблеми. Във всички немски училища съществуват родителски съвети. Обърнете се към родителския съвет на Вашето училище, за да обмените информация с други родители! Освен това всяка провинция има провинциални представителства на родителите, към които също може да се обърнете за консултация.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Отдел/служба по въпроси за училищното образование
- Училища/училищно ръководство
- Родителски съвети/мрежи за родители
- Миграционен консултационен център за възрастни имигранти (МВЕ)
- Миграционни служби за младежи (JMD)
- Мигрантски организации

Интернет:

- Постоянна конференция на министрите на културата на провинциите във Федерална Република Германия: www.kmk.org
- Германски образователен сървър: www.bildungsserver.de
- Федерално министерство на образованието и научноизследователската дейност: www.bmbf.de
- Федерално министерство на семейството, възрастните граждани, жените и младежите: www.bmfsfj.de
- Федерален съвет на родителите: www.bundeselternrat.de
- Федерална администрация: www.wir-sind-bund.de
- www.handbookgermany.de, меню „Lernen“ (Обучение)

2. Професионално обучение

Доброто образование е важна предпоставка за успешното начало на професионалния живот. За да се намери работно място в Германия, е важно да имате завършено професионално образование или следване.

Професионалното обучение продължава от две до три години и се извършва в рамките на така наречената дуална система. Това означава: Практическото обучение във фирмата се комбинира с теоретически учебни фази в училището. Някои от професионалните обучения, напр. в медицинската сфера за обгрижване, се предлагат само в училища. Предпоставка за получаване на право за професионално обучение е поне завършено основно образование.

Избор на професия

В Германия има около 400 професии, които се обучават. Професионалната консултация към Агенцията по труда консултира младите хора при

избора на професията. Обърнете се към служителите респ. служителките на Професионалните информационни центрове в Агенциите по труда.

Федералната администрация търси кандидати от всички националности за повече от 130 различни професии. Какви професии има и как детето Ви може да се кандидатира за тях, ще узнаете на уебсайта на **www.wir-sind-bund.de**. Информация за родителите се предлага на различни езици.

В началото на професионалното си обучение, стажантът сключва писмен договор за професионално обучение с фирмата, която го обучава. Този договор урежда съставните части и цели на професионалното обучение. Младежите и девойките, нуждаещи се от финансова подкрепа по време на обучението, могат да подадат в Агенцията по труда молба за получаване на така наречената помощ за професионално обучение (Berufsausbildungsbeihilfe).

СЪВЕТ

В много от професиите са важни познания по чужди езици. Информирайте се заедно с Вашето дете за професии, в които майчиният език ще му е от полза.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Професионална консултация към Федералната агенция по труда
- Миграционен консултационен център за възрастни имигранти (МВЕ)
- Миграционни служби за младежи (JMD)

Интернет:

- Федерална агенция по труда:
 - **www.arbeitsagentur.de**, раздел „Privatpersonen“ (Частни лица), меню „Schule, Ausbildung und Studium“ (Училище, професионално образование и следване)
 - **www.planet-beruf.de**
 - **www.berufenet.arbeitsagentur.de**
- Федерален институт за професионално образование: **www.bibb.de**, меню „Berufe“ (Професии)
- Федерална администрация: **www.wir-sind-bund.de**

Телефон:

- Център за услуги към Агенцията по труда:
0800 4 5555-00* (понеделник до петък, от 8 до 18 часа)

Информационен материал:

- Публикации на Агенцията по труда (могат да се получат на **www.arbeitsagentur.de**, меню „Download-Center“ (Изтегляне на документи)):
Beruf aktuell – Lexikon der Ausbildungsberufe (Актуална професия – лексикон на професиите, които се обучават)

* достъпен само в Германия, безплатен

3. Следване в Германия

В Германия има различни видове висши училища:

- университети
- висши технически училища
- висши училища по музика и изкуство
- висши педагогически училища
- специализирани висши учебни заведения респ. висши училища за приложни науки
- висши училища по администрация

Предпоставки за следване

Предпоставка за започване на следване е завършено средно образование или профилирано средно образование след полагање на матура. Относно чуждестранните дипломи службата за чуждестранни студенти към висшите училища решава дали са налице предпоставките за следване. Дали е възможно оценките от следването, завършено в друга страна, да се признаят при следване в Германия, решава самото висше училище. За тест, важащ във всички висши училища и подлежащ на такса, можете да се обърнете на телефона за услуги „uni-assist“.

Специална помощ при изучаване на немски език на кандидат-студенти е помощната програма „Garantiefonds-Hochschulbereich“ (Фонд в сектора за висше образование). Млади мигранти и мигрантки, които живеят

в Германия като бегълци, късни изселници или техните близки, желаещи да следват във висше училище и се нуждаят поради това от подготовка, получават обстойна консултация и финансова подкрепа, ако се числят към лицата, нуждаещи се такава. Информация и адреси ще намерите на www.bildungsberatung-gfh.de и www.obs-ev.de.

Студентски такси

При следване за академична степен бакалавър в държавните немски висши училища не се изисква по принцип обща студентска такса. Всеки студент трябва да заплаща така наречената семестриална такса. Допълнително към това някои от провинциите определят студентски такси за „вечни студенти“, за следващите втора специалност и за международни студенти, които влизат в германия от държава извън ЕС, за да следват. Възможно е за определени магистърски програми да се изисква такса. Частните висши училища изискват значително по-високи такси. За финансиране респ. частичното финансиране на следването в Германия се предлагат стипендии от организации за поощряване на таланти и студенти и различни фондации.

Освен класическите специалности, които се изучават само във висшите училища и професионалните висши училища, през последните години се предлагат все повече дуални специалности. Те имат по-силна практическа насоченост. Между студентите и фирмите се сключва договор, който по принцип включва различни заплащания.

СЪВЕТ

Студентите имат право да получават държавна стипендия (BAföG), ако отговарят на определени предпоставки. Част от нея трябва да се изплати обратно, след като приключи обучението.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Федералната администрация предлага също дуални специалности. Описание на отделните специалности ще намерите на сайта www.wir-sind-bund.de.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Университети/Отдел „Помощи за обучение в чужбина“
- Миграционни служби за младежи (JMD)
- Миграционен консултациянен център за възрастни имигранти (МВЕ)

Интернет:

- Федерална агенция по труда: **www.arbeitsagentur.de**, раздел „Privatpersonen“ (Частни лица), меню „Schule, Ausbildung und Studium“ (Училище, професионално образование и следване)
- Платформа в Интернет „abi“ на Федералната агенция по труда: **www.abi.de**
- Германска служба за академичен обмен: **www.daad.de**
- Миграционни служби за младежи: **www.jmd-portal.de**
- Фондация „Ото Бенекел“: **www.obs-ev.de**
- Консултация за фонд в сферата на висшето образование: **www.bildungsberatung-gfh.de**
- uni-assist e.V.: **www.uni-assist.de**
- Информационна система за признаване на чуждестранни дипломи: **www.anabin.de**
- Федерално министерство на образованието и научноизследователската дейност: **www.bafög.de**
- Преглед на стипендиите: **www.stipendienlotse.de**
- Фонд за поддържане на н талантливи студенти): **www.bmbf.de**, меню „Bildung/Begabtenförderung/Begabtenförderungswerke“ (Образование/Подпомагане на талантливи ученици и студенти/Фонд за подпомагане на талантливи студенти)
- Федерална администрация: **www.wir-sind-bund.de**

Телефон:

- Център за услуги към Агенцията по труда:
0800 4 5555-00* (понеделник до петък, от 8 до 18 часа)
- Гореща линия за стипендията BAföG към Федералното министерство за образование и научноизследователска дейност:
0800 223 63 41* (понеделник до петък, от 8 ч. до 20 ч.)
- Фондация „Ото Бенекел“: **+49 228 8163-0**

* достъпен само в Германия, безплатен

4. Обучение за възрастни

В Германия има много възможности за продължаване на образованието и след завършване на училище или университет. В рамките на такова обучение за възрастни можете да придобиете общи квалификации или училищно образование. Съществуват дневни и вечерни курсове, но също и занятия у дома (например Телеколег или задочен университет).

Федералната агенция по труда е важен контакт за Вас, когато става въпрос за професионалната Ви преквалификация. В телефонния указател и Gelbe Seiten® (Жълти страници) ще намерите институти за обучение и преквалификация. Народните университети Ви предлагат курсове навсякъде в Германия.

Възможни са например:

- мерки за преквалификация
- езикови курсове
- посредничество при стажантски места
- специални интеграционни курсове за млади хора

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Агенция по труда
- Народен университет
- Образователни институти, институти за преквалификация
- Миграционен консултация център за възрастни имигранти (МБЕ)

Интернет:

- Федерална агенция по труда: www.arbeitsagentur.de, раздел „Privatpersonen“ (Частни лица), меню „Karriere und Weiterbildung“ (Кариера и професионална квалификация)
- KURSNET – портал за професионална квалификация и преквалификация: www.kursnet.arbeitsagentur.de
- Списък на Народните университети: www.volkshochschule.de
- Deutscher 5gserver (Германски образователен сървър): www.bildungserver.de

IX. Здраве и осигуровки

1. Помощ при болест и злополука

Ако сте болен, обърнете се към лекари по обща медицина в близост до Вас. Те ще Ви помогнат и ако е необходимо, ще Ви дадат направление за специализиран лекар.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

В Германия здравното осигуряване е задължително. Заходите за медицинското лечение се поемат от държавните здравни каси или се възстановяват от частните здравни застраховки. Възможно е за определени услуги да се наложи част от разходите да се поемат от Вас. Тук има разлика между услугите на държавните здравни каси и тези на частните здравни застраховки.

По-голямата част от хората в Германия са застраховани в една от държавните здравноосигурителни каси. Наетите лица, получаващи повече от минимално възнаграждение, са задължително осигурени. Когато трудовото им възнаграждение превиши определена максимална граница, те могат да изберат дали да останат в задължителното здравно осигуряване като доброволен член или да се застраховат частно (за целта се информирайте основно в глава X „Банки и застраховки“).

Лекарствата, които Ви се изписват, можете да получите от аптеката. Там трябва да заплатите само една малка част от сумата (най-много десет евро), останалата част се поема от здравноосигурителната каса. Лекарствата за деца и младежи са безплатни до 18 годишна възраст, ако са изписани от лекар. Ако имате частна здравна осигуровка, трябва първо сами да заплатите разходите за лекарския преглед и лекарствата. След това можете да изпратите фактурата до Вашата застраховка, която ще Ви възстанови разходите.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

При злополуки, спешни случаи или когато се разболеете извън работното време на лекарските кабинети, можете да се обадите на телефона за спешни случаи или да се обърнете директно към бърза помощ, когато случаят е особено спешен.

Най-важните телефонни номера, които са валидни за цяла Германия:

- **Бърза помощ: 112**
- **Телефон за спешни повиквания при отравяне: +49 30 19240**
- **Дежурна лекарска служба: 116 117**

Също така има и дежурни аптеки в случай на спешна нужда. Актуална информация ще намерите в местния вестник.

Помощ на Вашия език

Не говорите съвсем добре немски език и затова желаете да отидете на лекар, който говори Вашият език? Тук може да Ви помогне Съюзът на здравните каси в провинцията, в която живеете. Адресите и телефонните номера на Съюза на здравните каси ще намерите на сайта: www.kbv.de, меню „Service/Arztsuche“ (Обслужване/Как да намерим лекар).

Лекарска тайна

Без Ваше разрешение лекарите нямат право да дават информация за Вас – нито на официални институции, нито на Вашия работодател или семейните членове. Това важи отчасти и за здравето на Вашите деца. Например гинекологът на Вашата 16 годишна дъщеря няма право да Ви съобщи резултатите от прегледа без нейно разрешение.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Домашен лекар или лекар по обща медицина
- Детски лекари
- Здравноосигурителна каса

Интернет:

- Федерално министерство на здравеопазването:
www.bundesgesundheitsministerium.de
- Независима консултация на пациенти в Германия:
www.unabhaengige-patientenberatung.de
- Федерална централа за здравна просвета: **www.bzga.de**
- Федерална лекарска камара: **www.bundesaerztekammer.de**, в меню „Arztsuche“ (Как да намерим лекар) (търсачка на лекари във федералните провинции)
- **www.gkv-spitzenverband.de**, в меню „Die gesetzlichen Krankenversicherungen“ (Задължително здравно осигуряване) (преглед на държавните здравноосигурителни каси)
- Асоциация на частното здравно осигуряване: **www.pkv.de**

Имейл:

- Федерално министерство на здравеопазването:
poststelle@bmg.bund.de, **info.gehoerlos@bmg.de**

Телефон:

- Федерално министерство на здравеопазването (понеделник до четвъртък, от 8 до 18 часа, петък – от 8 до 12 часа):
 - Въпроси относно здравната застраховка: **+49 30 340 60 66-01**
 - Въпроси относно здравната превенция: **+49 30 340 60 66-03**
 - Консултациянен център за глухи лица и лица със слухови увреждания: жестомимичен телефон (видео телефон)
www.gebaerdentelefon.de/bmg/, факс: **+49 30 340 60 66-07**

2. Профилактични медицински прегледи и ваксинация

Голям брой от болестите могат да бъдат добре лекувани, когато бъдат разпознати в ранен стадий на развитие. За това помагат прегледите за ранна диагностика и профилактичните медицински прегледи за деца и възрастни. Така например мъжете и жените на възраст между 18 и 34 години могат да се подложат еднократно на цялостен контролен преглед („check-up“), а мъжете и жените над 35 годишна възраст – на всеки три години. Освен това мъжете и жените имат право да се подложат на редовни прегледи за ранна диагностика на определени ракови заболявания. Здравноосигурителните каси поемат разходите за голям брой профилактични медицински прегледи. Посъветвайте се с Вашия домашен лекар.

Ваксинациите се числят към най-важните и ефективните защитни мерки. Модерните ваксини са добре поносими и предпазват от тежки болести. В Германия всички ваксинации са доброволни., освен задължението за предоставяне на достатъчна ваксина срещу морбили за родените след 1970 година в обществените и здравните инспекции. Но има защитни ваксинации, които са препоръчителни. Разноските за тях се поемат от здравноосигурителните каси.

Здравна профилактика и ваксинации при деца

Тъй като инфекциозните болести са особено опасни за деца и кърмачета, Вашите деца трябва да получат първата си ваксина още на шест седмици. Най-късно на две годишна възраст децата Ви трябва да са ваксинирани изцяло срещу най-важните болести.

СЪВЕТ

В Германия се предлагат определени ваксинации за бебета, деца, младежи и възрастни лица. Те са обобщени в т. нар. имунизационен календар. Имунизационният календар може да се зареди от сайта на Федералната централа за здравна просвета www.bzga.de в меню „Infomaterialien“ (Информационни материали).

Детски прегледи за ранна диагностика

В Германия има единни здравословни прегледи, които се провеждат от раждането на детето до училищна възраст, това са така наречените прегледи U1 до U9. Тези прегледи съдействат за ранната диагностиране и лечение на смущения в развитието и заболявания при децата. Едновременно с това родителите се информират за възможности как да способстват развитието на детето си и да предотвратят здравословни рискове. Прегледите трябва да се извършват в определени периоди от развитието на детето. Когато прегледите се извършват в определените периоди, техните разноски се поемат от здравноосигурителните каси. Участието в тях е доброволно. За да подпомагате обаче развитието на Вашето дете, е важно да вземате редовно участие в прегледите. Точната дата за прегледите можете да определите с Вашия/-ата детски лекар/-ка.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Детски лекари
- Домашен лекар или лекар по обща медицина
- Здравноосигурителна каса

Интернет:

- Федерално министерство на здравеопазването:
www.bundesgesundheitsministerium.de
- Федерално обединени за профилактика и здравно осигуряване:
www.bvpraevention.de

- Информация относно здравето на детето:
 - www.kindergesundheit-info.de
 - www.bundesgesundheitsministerium.de,
меню „Themen/Prävention/Kindergesundheit“
(Теми/Превенция/Здраве на децата)

Имейл:

- Федерално министерство на здравеопазването:
poststelle@bmg.bund.de

Телефон:

- Федерално министерство на здравеопазването:
Телефон за граждани на тема „Здравна профилактика“:
+49 30 340 60 66-03 (понеделник до четвъртък, от 8 ч. до 18 ч,
петък, от 8 ч. до 12 ч.)

Информационен материал:

- Федерално министерство на здравеопазването
(може да се получи на www.gesundheitsministerium.de,
в меню „Service/Publikationen“ (Обслужване/публикации))

3. Консултация относно СПИН/ХИВ и информация за полово предавани болести (ППБ)

Има болести, които се предават при полово сношение. Например ХИВ, хепатит, сифилис. Презервативите могат да предпазят от зараза.

ХИВ инфекцията може да се лекува днес много добре с лекарства. Затова е важно навреме да направите тест. Други полово предавани болести (ППД) могат да се лекуват лесно и бързо, ако бъдат открити навреме.

Информирайте се безплатно в съответните консултационни центрове или в здравния център и направете тест. И консултацията и тестът тук са възможни без да е необходимо да посочвате името си.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Здравен център
- pro familia
- Консултационен център по въпроси за СПИН

Интернет:

- www.aidshilfe.de
- www.liebesleben.de
- Федерално министерство на здравеопазването:
www.bundesgesundheitsministerium.de
- Федерална централа за здравна просвета: www.bzga.de,
 - меню „Programme und Aktivitäten/HIV/STI-Prävention“ (Програми и дейности/Предпазване от СПИН и БПП)
 - меню „Service/Beratungsstellen“ (Обслужване/ Консултационни центрове)
- www.profamilia.de, меню „Beratungsstellen“ (Консултационни центрове)

Имейл:

- Федерална централа за здравна просвета:
telefonberatung@bzga.de (на немски език)

Телефон:

- Федерална централа за здравна просвета:
+49 221 892031 (понеделник до четвъртък, от 10 ч. до 22 ч., петък до неделя, от 10 ч. до 18 ч.)
- Здравословен център за мигранти, гр. Кьолн:
+49 221 420398-0 (понеделник до четвъртък, от 8:30 ч. до 17 ч., петък, от 8:30 ч. до 15 ч., информация се предоставя също и на руски и турски език)
- VIA-Afrikaherz, Берлин: **+49 30 35050013**

Информационен материал:

- Федерална централа за здравна просвета: (може да се получи от www.liebesleben.de, меню „Infomaterial“ (Информационен материал))

4. Консултации по въпросите за пристрастеността към наркотични вещества

Наркотици, алкохол, никотин, лекарства, хазарт, храна, Интернет и консумация – много неща могат да пристрастят. Всяка пристрастеност е сериозна болест. Затова пристрастените и търсещите помощ лица и техните семейства се нуждаят от съвет и професионална помощ. Обърнете се към лекар, лекарка или консултационен център. Колкото по-бързо се лекува пристрастеността, толкова по-големи са шансовете тя да бъде излекувана. Много организации и групи за взаимопомощ предлагат бърза и анонимна помощ.

Тук можете да получите информация

Интернет:

- Консултационни центрове:
 - Федерална централа за здравна просвета: **www.bzga.de**, меню „Service/Beratungsstellen“ (Обслужване/ Консултационни центрове)
 - Германски център по въпроси за пристрастеността: **www.dhs.de**, меню „Suchthilfe“ (Помощ при пристрастяване)
- **www.caritas.de/onlineberatung**, меню „Sucht“ (Пристрастяване)
- Fachverband Sucht e. V. (Специализиран съюз по въпроси за пристрастеността): **www.sucht.de**
- **www.drugcom.de**, **www.kenn-dein-limit.de**, **www.rauchfrei-info.de**, **www.check-dein-spiel.de**, **www.ins-netz-gehen.de**

Телефон:

- Федерална централа за здравна просвета:
 - Информационен телефон за превенция на пристрастеността: **+49 221 892031** (понеделник до четвъртък, от 10 ч. до 22 ч., петък до неделя, от 10 ч. до 18 ч.)
 - Горещ телефон за пристрастяване & наркотици: **+49 1806 313031** (24 ч. в денонощието)

Информационен материал:

- Федерална централа за здравна просвета: (може да се получи от **www.bzga.de**, меню „Infomaterialien/Suchtvorbeugung“ (Информационни материали/Превенция на пристрастяване))
- Германски център по въпроси за пристрастеността: (може да се получи на **www.dhs.de**, меню „Informationsmaterial“ (Информационен материал))

5. Участие на хора с увреждания в обществения живот

Германската държава подпомага равноправното участие на хора с физически, духовни или душевни увреждания в обществения живот. Хората с тежки увреждания са особено защитени в трудовия и професионалния живот, например при уволнение.

Ако имате увреждане или тежко увреждане, можете да подадете заявление в бюрото по социални грижи за лица с увреждания за получаване на инвалиден (тежкоинвалиден) паспорт, който удостоверява степента на инвалидност. С такъв документ можете например да получите намаление при пътуване с обществения транспорт.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Здравноосигурителна каса, организации за пенсионно осигуряване
- Агенция по труда
- Градска, общинска, окръжна администрация: Бюро по социални грижи за лица с увреждания
- Общи центрове за рехабилитация

Интернет:

- Федерално министерство на труда и социалната политика:
 - **www.bmas.de**, меню „Themen/Teilhabe und Inklusion“ (Теми/Инклузия и партиципация):
 - **www.einfach-teilhaben.de**
- Пълномощници на Федералното правителство за потребности на хора с увреждания: **www.behindertenbeauftragter.de**
- Deutsche Rentenversicherung (Германски фонд за пенсионно осигуряване), общи центрове за рехабилитация: **www.reha-servicestellen.de**

Имейл:

- Федерално министерство на труда и социалната политика: **info@bmas.bund.de, info.gehoerlos@bmas.bund.de**

Телефон:

- Федерално министерство на труда и социалната политика (понеделник до четвъртък, от 8 до 20 часа):
 - Информация за хора с увреждания: **+49 30 221911-006**
 - Център за глухи лица и лица със слухови увреждания: жестомимичен телефон, **www.gebaerdentelefon.de/bmas**

Информационен материал:

- Публикации на Федералното министерство на труда и социалната политика (може да се получи на **www.bmas.de**, меню „Service/Publikationen“ (Обслужване/публикации)):
 - **Ratgeber für Menschen mit Behinderungen** (Справочник за хора с увреждания)
 - **Rehabilitation und Teilhabe von Menschen mit Behinderungen** (Рехабилитация и участие в обществения живот на хора с увреждания) (на немски, английски и френски)
 - меню „Service/Gesetze“ (Обслужване/Закони): **Das Gesetz zur Gleichstellung behinderter Menschen** (Закон за равенство на хора с увреждания)

Х. Банки и застраховки

1. Парични сделки и разплащателни средства

Голяма част от паричните сделки в Германия се извършва чрез безналично плащане. За такива плащания се използва така наречената разплащателна или джиросметка. С помощта на джиросметката може да се извършат всички платежни отношения: На сметката могат да се преведат пари (напр. чрез банков превод или внасяне на суми) и от нея могат да се приспадат пари (чрез теглене на суми, плащане с дебитни карти, банков превод, директен дебит, платежно нареждане за регулярно плащане). Джиросметката служи преди всичко за плащане на фактури и регулярни разходи (наем, ток). Заплатите и трудовите възнаграждения също се превеждат директно на джиросметката. Важно е да имате такава сметка в някоя банка, преди всичко когато работите.

Обърнете се към някоя банка по Ваш избор, когато желаете да откриете там разплащателна сметка. Информирайте се точно за условията и таксите. Те могат да се различават в отделните банки. Попитайте също какви документи са Ви необходими за откриване на банкова сметка.

Всеки потребител и всяка потребителка имат право на т. нар. базисна банкова сметка, която да извършва определени минимални функции. Към тях се числят внасянето и тегленето на суми, директен дебит, платежни нареждания за регулярно плащане и плащания с карта. Банката може да изисква съответни банкови такси.

Кредити

За по-големи инвестиции често банките предлагат предоставянето на кредити. Но по принцип банката изисква лихви за дадените на заем пари, които могат да са много високи. Помислете добре преди да сключите кредитен договор. Не забравяйте, че евентуално ще изплащате този кредит в течение на много години и че Вашите доходи също ще се променят. Информирайте се точно, проверете дали предлаганата оферта е сериозна и я сравнете с други такива.

СЪВЕТ

Потърсете възможно най-бързо професионална помощ, когато забележите, че не сте повече в състояние да изплащате кредита си. Във всяко по-голямо населено място се предлага консултация относно дълговете. Служителите/-ките на консултанционния център по въпроси за миграцията на възрастни имигранти (МВЕ) ще Ви съдействат с удоволствие.

Договорен овърдрафт

Ако имате открита разплащателна сметка, често Вашата банка Ви отпуска така наречения договорен овърдрафт – допустимо надвишение над салдото на сметката. Това означава, че до определен лимит можете да изразходвате повече пари, отколкото имате на банковата сметка. По този начин можете да реагирате гъвкаво при краткосрочни разходи. Но лихвите, които се заплащат за овърдрафта, са много по-високи от нормалните кредитни лихви. Тоест той е подходящ, само когато са Ви необходими малки суми за кратко време.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Центри за защита на потребителите в отделните провинции с повече от 200 консултанционни центъра в цяла Германия
- Спестовни каси и банки в близост до Вас

Интернет:

- Центри за защита на потребителя: www.verbraucherzentrale.de

Телефон:

- Федерална служба за надзор върху финансовите услуги (BaFin):
0800 2 100 500*

* достъпен само в Германия, безплатен

2. Задължително социално осигуряване

Работещите в Германия и получаващите трудово възнаграждение лица, се обхванати от защитата на задължителното социално осигуряване. Социалното осигуряване в Германия е институт на задължителната застрахователна система, която предлага ефективна финансова защита при големи рискове в живота и последиците от тях като болест, безработица, старост и необходимост от грижа. То има за цел да гарантира на всеки отделен човек стабилно жизнено равнище, оказва съдействие и осигурява пенсията, когато хората прекратят трудовата си дейност.

Социалното осигуряване е задължително. Половината от вноските за задължителното социално осигуряване се поема по принцип от работодателя. Останалата част се заплаща от наетото лице. Тя се приспада автоматично от трудовото възнаграждение или заплатата. Налице са следните изключения: Наетите лица плащат в определени случаи малко повече за социално осигуряване за дълготрайни грижи от работодателя, за сметка на това работодателят заплаща пълната вноска на застраховката при злополука. С плащането на тези вноски получавате право на услуги от различни сфери на социалното осигуряване.

Вноската за социалната осигуровка се определя по принцип от дохода. Но с изключение на застраховката при злополука за всички сфери вноската не се повишава повече, когато се достигне определен размер на доходите (т. нар. граница за определяне на вноска (Beitragsbemessungsgrenze)).

Тук можете да получите информация

Интернет:

- Федерално министерство на труда и социалната политика:
www.bmas.de,
в меню „Themen/Soziale Sicherung“ (Теми/Социално осигуряване) и „Themen/Rente“ (Теми/пенсия)
- Главни съюзи на германското социално осигуряване:
www.dsv-europa.de

Имейл:

- Федерално министерство по труда и социалната политика:
info@bmas.bund.de

Информационен материал:

- Федерално министерство на труда и социалната политика (може да се получи на **www.bmas.de**, в меню „Publikationen“ (Публикации):
 - **Soziale Sicherung im Überblick** (Преглед на социалното осигуряване) (на немски, английски, френски, италиански, испански и турски език)
 - **Sozialhilfe und Grundsicherung** (Социална помощ и основно осигуряване)

Пенсионно осигуряване

По принцип пенсионното осигуряване на всички наети лица е задължително. Чрез пенсионната осигуровка те са подсиgurени финансово в напредна възраст. За да получите пенсия, когато се пенсионира, трябва да сте плащали най-малко пет години съответните вноски. Пенсионната възраст се повишава постепенно. Понастоящем можете излезете в пенсия, когато сте навършили 65 години и 8 месеца (година на раждане 1954 г.), след това пенсионната възраст ще се повишава постепенно на 67 години: от 2031 г. това ще важи за всички, които са родени след 1964 година. Разбира се тогава също ще има изключения, например за хора, които са заплащали особено дълго време вноски в задължителното пенсионно осигуряване. Пенсионната осигуровка Ви помага и когато в течение на трудовия Ви живот се намали трудовата Ви работоспособност, тоест когато за неопределен период от време не можете изобщо или можете само отчасти да работите при обичайните за трудовия пазар условия вследствие на болест или увреждане, или когато овдөөеете или станете сирак.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Законната пенсия е по-ниска от доходите, получавани по време на трудовата дейност. За да можете да запазите Вашия стандарт на живота в напреднала възраст, е добре да сключите допълнително към задължителната пенсионна осигуровка и частна пенсионна застраховка.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Градска, общинска, окръжна администрация: застрахователна служба
- Центри за защита на потребителите в отделните провинции с повече от 200 консултантни центъра в цяла Германия
- Информационни и консултантни центрове на Германското пенсионно осигуряване

Интернет:

- Федерално министерство на труда и социалната политика: **www.bmas.de**, меню „Themen/Rente“ (Теми/пенсия)
- Deutsche Rentenversicherung (Германско пенсионно осигуряване): **www.deutsche-rentenversicherung.de**
- Центри за защита на потребителя: **www.verbraucherzentrale.de**, меню „Geld & Versicherungen“ (Пари и застраховки)

Имейл:

- Федерално министерство по труда и социалната политика: **info@bmas.bund.de**
- Германско пенсионно осигуряване: **info@deutsche-rentenversicherung.de**

Телефон:

- Телефон за услуги на Германското пенсионно осигуряване: **0800 1000 4800*** (от понеделник до четвъртък, от 7:30 ч. до 19:30 ч., петък, от 7:30 ч. до 15:30 ч.)
- Телефон за граждани на Федерално министерство по труда и социалната политика на тема „Rente“ (пенсия): **+49 30 221 911-001**

* достъпен само в Германия, безплатен

Информационен материал:

- Брошури на Федералното министерство на труда и социалната политика (може да се получи на www.bmas.de, меню „Publikationen“ (Публикации)):
 - **Ratgeber zur Rente** (Пенсионен справочник)
 - **Erwerbsminderungsrente** (Пенсия при намаляване на трудовата работоспособност)
 - **Zusätzliche Altersvorsorge** (Допълнително пенсионно осигуряване)

Здравна осигуровка

Задължителната здравна осигуровка помага на Вас и Вашето семейство, когато се разболеете. Освен това тя поема много от разходите за здравна профилактика (напр. при зъболекар), заплаща рехабилитационните мерки и поема разходите за раждането на децата Ви. Ако не можете да работите по-дълго време поради болест и поради това не получавате трудово възнаграждение, задължителната здравноосигурителна каса Ви осигурява заплащането на т. нар. парично обезщетение при болест.

За всички наети лица задължителното здравно осигуряване е задължително до определена граница на доходите (обща респ. специална граница за максимален осигурителен доход (Jahresarbeitsentgeltgrenze)). Ако превишите тази граница, можете да вземете решение дали да останете в задължителното здравно осигуряване или да преминете към частно здравно осигуряване. Трябва да изберете един от тези два варианта. Не е възможно изобщо да прекратите здравноосигурителната защита.

СЪВЕТ

Дори и да извършвате самостоятелна стопанска дейност, можете сами да решите дали желаете да бъдете застрахован към задължителното или частното здравно осигуряване. Частните здравни осигуровки се различават често по вноските и предлаганите услуги – информирайте се точно и сравнявайте винаги различни предложения! Служителите/-ките на консултацияния център по въпроси за миграцията на възрастни имигранти ще Ви съдействат с удоволствие.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Здравноосигурителни каси и осигурителни офиси
- Централа за защита на потребителите в отделните провинции с повече от 200 консултациялни центъра в цяла Германия

Интернет:

- Федерално министерство на здравеопазването:
www.bundesgesundheitsministerium.de
- Централа за защита на потребителя: **www.verbraucherzentrale.de**
- Преглед на задължителното здравно осигуряване на Съюза за задължително здравно осигуряване: **www.gkv-spitzenverband.de**, меню „Krankenkassenliste“ (Списък на здравноосигурителните каси)

Имейл:

- Федерално министерство на здравеопазването:
poststelle@bmg.bund.de
- Консултациянен център за глухи лица и лица със слухови увреждания: **info.gehoerlos@bmg.bund.de**

Телефон:

- Федерално министерство на здравеопазването: Телефон за граждани на тема „Здравно осигуряване“: **+49 30 340 60 66-01** (понеделник до четвъртък, от 8 ч. до 18 ч, петък, от 8 ч. до 12 ч.)
- Консултациянен център за глухи лица и лица със слухови увреждания:
Видео телефон: **www.gebaerdentelefon.de/bmg/**
Телефакс: **+49 30 340 60 66-07**

Информационен материал:

- Федерално министерство на здравеопазването (може да се получи на **www.bundesgesundheitsministerium.de**, меню „Service/ Unsere Publikationen“ (Обслужване/нашите публикации)):
 - **Ratgeber Krankenversicherung – Alles was Sie zum Thema Krankenversicherung wissen sollten** (Справочник за здравно осигуряване – Всичко, което трябва да знаете на тема „здравно осигуряване“)
 - **Ratgeber Krankenhaus – Was Sie zum Thema Krankenhaus wissen sollten** (Справочник за болничните заведения – Всичко, което трябва да знаете на тема „болнично заведение“)

Социално осигуряване за дълготрайни грижи

Социалното осигуряване за дълготрайни грижи Ви помага, когато не сте в състояние да се грижите сами за себе си поради напреднала възраст или тежка болест и имате нужда от грижи. Социалното осигуряване за дълготрайни грижи оказва финансова помощ на хора, нуждаещи се от грижа, и на техните близки, които се грижат за тях, и ги консултира. Ако желаете да предявите помощи от социалното осигуряване за гледане и грижи, трябва да подадете молба за това при Вашата застраховка за социално осигуряване за дълготрайни грижи.

Когато имате задължителна здравна осигуровка, Вие автоматично сте член и на задължителното социално осигуряване за дълготрайни грижи. Ако имате частна здравна осигуровка, допълнително трябва да сключите частна застраховка за дълготрайни грижи.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Здравноосигурителна каса или частна застраховка
- Центри за защита на потребителите в отделните провинции с повече от 200 консултанционни центъра в цяла Германия

Интернет:

- Федерално министерство на здравеопазването: **www.bundesgesundheitsministerium.de**
- Центри за защита на потребителя: **www.verbraucherzentrale.de**

Имейл:

- Федерално министерство на здравеопазването: **poststelle@bmg.bund.de**
- Консултанционен център за глухи лица и лица със слухови увреждания: **info.gehoerlos@bmg.bund.de**

Телефон:

- Федерално министерство на здравеопазването: Телефон за граждани на тема „Социално осигуряване за дълготрайни грижи“: **+49 30 340 60 66-02** (понеделник до четвъртък, от 8 ч. до 18 ч, петък, от 8 ч. до 12 ч.)
- Консултанционен център за глухи лица и лица със слухови увреждания: Видео телефон: **www.gebaerdentelefon.de/bmg/**
Факс: **+49 30 340 60 66-07**

Информационен материал:

- Федерално министерство на здравеопазването (може да се получи на www.bundesgesundheitsministerium.de, меню „Service/ Unsere Publikationen“ (Обслужване/нашите публикации)):
 - **Ratgeber Pflege – Alles, was Sie zum Thema Pflege wissen sollten** (Справочник за полагане на грижи – Всичко, което трябва да знаете на тема „полагане на грижи“)
 - **Ratgeber Demenz – Informationen für die häusliche Pflege von Menschen mit Demenz** (Справочник за деменция – Информация за полагане на грижи при хора с деменция)
 - **Pflegeleistungen zum Nachschlagen** (Справочник на услугите за полагане на грижи)

Застраховка при злополука

Задължителното застраховка при злополука ще помогне на Вас и Вашето семейство да решите здравословни и финансови проблеми, които са настъпили непосредствено в следствие на трудови злополуки и професионални болести. Към трудовете злополуки се числят и злополуките, случили се по пътя към работата или училището, както и от работа или училище до дома.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Работодател, осигурители в областта на законоустановеното осигуряване при злополука

Интернет:

- Федерално министерство на труда и социалната политика:
www.bmas.de
- Германското обединение на осигурителите в областта на законоустановеното осигуряване при злополука (DGUV) – Главен съюз на браншовите организации и здравните каси срещу злополука:
www.dguv.de

Осигуряване срещу безработица

Хората в Германия, станали безработни не по своя вина, не са оставени на произвола на съдбата, а получават подкрепа от държавата. Но те не получават само финансова помощ. Те имат възможност при търсенето на работа да се възползват от посредническите услуги на Федералната агенция по труда. Ако е необходимо, те могат да участват в мероприятия за професионално интегриране (напр. обучение и преквалификация) и евентуално да получат за това помощни средства.

Обезщетение за безработица

Ако загубите работното си място и преди това в срок от 30 месеца преди да се регистрирате като безработен сте работили най-малко дванадесет месеца със задължителна социална осигуровка, можете да подадете молба за получаване на обезщетение за безработица. Федералната агенция по труда проверява дали отговаряте на предпоставките. Обезщетение за безработица можете да получавате за максимално дванадесет месеца, над 50 годишна възраст – за максимално 15 месеца, над 55 годишна възраст – за максимално 18 месеца и над 58 годишна възраст – за максимално 24 месеца.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Най-късно три месеца преди да приключите работата си, трябва да се регистрирате лично в местната агенция по труда и да съобщите, че търсите работа. Ако не се регистрирате навреме, срещу Вас може да бъде наложена забрана (Sperrzeit) от една седмица, по времето на която няма да можете да получавате обезщетение за безработица. Ако не можете да спазите срока, тъй като съвсем наскоро сте узнали, че ще загубите работното си място, трябва да съобщите най-късно на третия ден, след като узнаете за уволнението.

Обезщетение за безработица тип II

Дори и да нямате право да получавате помощи от осигуряването срещу безработица, можете да получите помощ, когато се нуждаете от нея и изпълнявате определени предпоставки. За работоспособни лица и членовете на техните семейства основното осигуряване за търсещи работа представлява такава помощ. Помощите, отпускани за основно осигуряване на търсещи работа лица обхваща консултация и осигурява-

не на препитанието, напр. обезщетение за безработица тип II, социални помощи и евентуално помощи за образование и участие в общественния живот, помощи за професионално и образователно интегриране. Предпоставка за това е нуждаещите се лица да не могат или да не могат достатъчно да се издържат от собствения си доход или имущество. При чуждестранните граждани това зависи и от статута на пребиваване. Така например чуждестранните граждани без право на пребиваване или с право на право на пребиваване само за търсене на работа, не могат да получават тези помощи.

Допълнителна информация за посочените помощи и точните правила ще получите във Федералната агенция по труд и джоб центрoвете. Освен това служителите/-ките от консултацияния център по въпроси за миграцията на възрастни имигранти също биха Ви оказали съдействие.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Агенция по труда
- Джобцентър
- Миграционен консултациянен център за възрастни имигранти (МВЕ)

Интернет:

- Федерална агенция по труда: www.arbeitsagentur.de

Телефон:

- Център за услуги към Агенцията по труда: **0800 4 5555 00***
(понеделник до петък, 8 до 18 часа)

Информационен материал:

- Федерална агенция по труда (може да се получи на www.arbeitsagentur.de, меню „Download-Center“ (Изтегляне на документи) или „Für Menschen aus dem Ausland“ (За чужденци))

* достъпен само в Германия, безплатен

3. Частни и имуществени застраховки

Едновременно със задължителните застраховки има и много частни застраховки. Например:

- Гражданска отговорност за частни лица
- Пакетна застраховка „Дом“
- Застраховка „Трудова злополука“
- Застраховка „Живот“
- Застраховка „Гражданска отговорност“ на МПС

Всяка застраховка струва пари. Помислете добре какво Ви е необходимо наистина преди да сключите определена застраховка. Ако имате кола или мотоциклет, сте длъжни да имате застраховка „Гражданска отговорност“ на МПС. Изключително важна е и гражданската отговорност за частни лица. Тя плаща, когато неволно причините материална щета на други хора.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Централа за защита на потребителите в отделните провинции с повече от 200 консултациялни центъра в цяла Германия
- Застраховки

Интернет:

- Федерална служба за надзор върху финансовите услуги:
www.bafin.de
- Централа за защита на потребителя: **www.verbraucherzentrale.de**

Телефон:

- Телефон на потребителите към Федералната служба за надзор върху финансовите услуги: **+49 228 29970299** (от понеделник до петък, от 8 ч. до 18 ч.)

XI. Покупки и защита на потребителя

1. Покупки и заплащане

Хранителни продукти и други продукти за ежедневна нужда можете да закупите в супермаркетите, моловете или специализираните магазини. Обърнете внимание на следното: Същата или подобна стока често има различна цена в различните магазини. Особено изгодни цени – промоции – се предлагат често само за кратко време. Във всеки случай си струва да се информирате точно и да сравнявате качеството и цените.

При по-големи покупки се препоръчва да прочетете отзивите за продуктите. Има много възможности, за да се разбере колко добра е определената оферта. Информация и оценка на продуктите в пресата, специализираните списания или публикацииите в Интернет предлагат фондацията за тестване на продукти (Stiftung Warentest) и централите за защита на потребителите в отделните провинции.

Работно време на магазините

В Германия магазините нямат еднакво работно време. То се различава в отделните провинции. По принцип магазините са отворени от понеделник до събота от 9 до 20 часа.

Заплащане на покупките

Почти навсякъде в Германия можете да заплатите в брой. Но също така имате и възможност на много места да заплатите по безкасов начин. Ако имате открита банкова сметка в някоя банка или спестовна каса, често можете да получите от там дебитна или кредитна карта (отчасти срещу заплащане на такса), с които можете да заплащате. Платената сума се приспада автоматично от Вашата сметка (сравнете в глава X „Банки и застраховки“).

Покупки в Интернет

Много от стоките могат да се поръчат в Интернет. Но голям брой от предлаганите там оферти не са винаги сериозни. Затова трябва да внимавате при пазаруване и особено при търгове в Интернет. Допълнителна информация за това ще намерите в раздел III, точка 4 „Информационният източник Интернет“. Най-сигурният начин да пазарувате в Интернет е когато трябва да заплатите след получаване на стоката и фактурата за нея. Сигурен е също така нареченият директен дебит, при който сумата се приспада директно от Вашата банкова сметка (сравнете в глава X „Банки и застраховки“). Но Вие трябва първо да дадете своето разрешение за това. Този метод има предимството, че по принцип можете да изискате обратно парите си в рамките на осем седмици.

СЪВЕТ

Ако сте станали жертва на измама в Интернет, трябва възможно найбързо да подадете оплакване в полицията и да информирате притежателя на сайта. Не губете време – всеки ден е ценен, за да намерите измамника респ. измамничката.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Внимание при игри с награди

Бъдете внимателни, когато трябва да посочвате адреса си. При игри с награди често се събират адреси. След това засегнатите клиенти получават по пощата, по имейл или по телефона голям брой рекламен материал. Това досажда на много хора. Клиентските и бонусните карти могат също да служат за събиране на адреси за нежелана реклама.

2. Отговорност за недостатъци и гаранция

Всеки продавач или продавачка трябва да гарантира за това, че клиентът получава стока без дефекти и недостатъци. Ако клиентът или клиентката забележат недостатъци или дефекти в срок от две години след получаването на стоката, те имат законно право да предявят отговорност за недостатъци. Това важи и за стока с намалени цени и промоциите. Но разбира се Ви нямате право на това, ако продуктът е вече износен поради употребата му. Ако стоката има недостатък през първите шест месеца след покупка, направена между предприемач и потребител, продавачът респ. продавачката трябва да докаже, че Ви е продал/-а стоката без дефект или недостатък. Ако са минали повече от шест месеца, Ви като клиент респ. клиентка трябва да докажете, че стоката е била дефектна от самото начало.

Смяна

Смяната на стоката е винаги доброволна. Магазините не са длъжни да сменят стоката, ако тя няма недостатъци.

СЪВЕТ

Ако върнете закупена стока поради недостатък в нея или желаете да я смените, не Ви е необходима оригиналната опаковка. Никой не може да изисква от Вас съхранението на картон или пластмасова опаковка. Касовата бележка също не Ви е непременно необходима. Но с касовата бележка можете по-лесно да докажете, къде и кога сте закупили продукта. Като доказателство може да послужи и извлечение от банковата сметка или данни, посочени от свидетел.

ВАЖНО УКАЗАНИЕ

Гаранцията и отговорността за недостатъци не са едно и също нещо. Като гаранция се обозначава обещанието на производителя, че продуктът има определени свойства и/или функционира за определен период. Всяка гаранция се дава доброволно. Производителите не са длъжни да дават гаранция за стоката си.

3. „Продажби по домовете“ и договори, сключени с писмо, по факс, имейл или в Интернет

Договорът може да се сключи и подпише бързо – понякога това става твърде прибързано и то напр. в Интернет, по телефона или директно в дома. Затова при такива договори като потребител Вие имате законно право на оттегляне на волеизявлението си в срок от 14 дена. Това означава, че Вие можете да оттеглите волеизявлението си, дадено при сключване на договора. В такъв случай не сте обвързан повече към договора. Не е необходимо да обосновате оттеглянето на Вашето волеизявление. За да можете обаче да докажете това, се препоръчва оттеглянето на волеизявлението да стане в писмена форма (например с писмо или по имейл). Ако въпреки това се появят проблеми, можете да се обърнете към централа за защита на потребителите (www.verbraucherzentrale.de).

По принцип е важно да знаете следното: Не подписвайте нищо, което не сте разбрали точно. Преди покупката се информирайте дали и по какъв начин можете да оттеглите волеизявлението си и какви изключения има (например при резервация на хотел). В повечето случаи на разположение имате само 14 дена, за да изявите оттеглянето на волеизявлението си. Не чакайте твърде дълго, ако желаете да оттеглите договора.

КОНТРОЛЕН СПИСЪК

Това правило важи най-общо за:

- споразумения, направени на работното място, в жилището, по телефона, на улицата или в транспортни средства,
- договори за покупко-продажба, които са сключени в търговски помещения, но на които съответният предприемач Ви е заговорил лично и индивидуално извън търговските помещения,
- „договори за покупко-продажби, сключени в Интернет
- поръчки по каталог,
- споразумения, сключени с писмо или имейл,
- споразумения, сключени по време на комерсиални екскурзии (т. нар. „Kaffeefahrten“ (екскурзии на кафе)).

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Централи за защита на потребителите в отделните провинции с повече от 200 консултационни центъра в цяла Германия
- Миграционен консултационен център за възрастни имигранти (МВЕ)
- Отзиви за продукти по телевизията, в Интернет и във вестниците, преди всичко в списание „test“ на фондацията за тестване на продуктите

Интернет:

- Фондация за тестване на продуктите: **www.test.de**
- Федерално министерство на правосъдието и защита на потребителя: **www.bmju.de**
- Федерален съюз на централите и сдруженията на потребителите: (главна организация на 16 централи за защита на потребителя в провинциите и на 26 съюзи, чиято дейност е ориентирана към защита на потребителя): **www.vzbv.de**
- Федерален център по хранене (BZfE): **www.bzfe.de**
- Федерален информационен център за земеделие (BZL): **www.ble.de**, меню „Das BLZ“ (BLZ)
- Deutsche Gesellschaft für Ernährung e.V. (Германско общество по въпроси за храненето): **www.dge.de**
- Централи за защита на потребителя: **www.verbraucherzentrale.de**
- Handbook Germany: **www.handbookgermany.de**

Информационен материал:

- Информационна брошура „**Ratgeber Verbraucherschutz kompakt – Guter Rat in Alltagsfragen**“ (Компактен справочник за защита на потребителя – съветник за ежедневни въпроси) (може да се получи на **www.bundesregierung.de**, меню „Service/Publikationen der Bundesregierung“ (Обслужване/ Публикации на Федералното правителство))

ХІІ. Съюзи и организации

1. Сдружения и съюзи

В Германия има над хиляди различни обединения и съюзи. Това са организации от хора с общи цели и интереси. Много хора поемат на доброволни начала задачи в дадено сдружение, тоест доброволно и без заплащане, или са членове в такова. Между тях се намират и много деца и младежи. Като член на определено сдружение Вие можете да ползвате, това което се предлага там, и да се запознаете с много хора с подобни интереси. Някои сдружения изискват членска вноска за членство.

Темите, във връзка с които се създават сдружения и съюзи (наречени също така клубове), могат да бъдат най-различни. Например:

- спортни клубове
- музикални сдружения
- социални сдружения
- младежки клубове
- родителски сдружения
- сдружения за защита на животните
- художествени сдружения

- готварски сдружения
- компютърни клубове

Много сдружения, съюзи и групи за взаимопомощ подпомагат семейства. Независимо от това дали става въпрос за проблеми с техните семейства, при болест или просто когато им е необходима помощ в ежедневието: Възможностите за оказване на съдействие са много разнообразни. Информирайте се кои организации са активни в близост до Вас.

СЪВЕТ

Хората, които търсят контакт с други хора около тях и се застъпват за общината и хората, които живеят в нея, ще се почувстват по-бързо добре в новата си родина. Запознайте се с това, което Ви предлагат сдруженията в мястото, където живеете.

Ако желаете да се ангажирате в някое сдружение и да станете член в него, но не знаете какво сдружение има около Вас, можете да получите информация за това от службата за регистрация/информация на гражданите. Вие можете да се информирате за съюзите и клубовете, както и за възможностите да се ангажирате на доброволчески начела във Федералната работна общност на доброволческите агенции или в някоя от доброволческите агенции в близост до Вас.

Младежките съюзи и клубове предлагат разнообразни възможности за деца и младежи да се ангажират и прекарват заедно свободното си време. Младежките съюзи и клубове представляват обединение от млади хора с общи интереси или цели в най-различни области. Информация за предложенията по местоживеенето Ви ще намерите в градските и окръжните младежки обединения.

Местни спортни клубове

Някои спортни клубове се обръщат целенасочено към хора, които са нови в Германия. Те се стараят да улеснят интегрирането им в нови групи и ги консултират не само във връзка със спорта, а и за всекидневни въпроси. Тези „помагачи сдружения“, както и допълнителна информа-

ция за програмата „Integration durch Sport“ (интеграция чрез спорт) ще намерите на сайта на Германския олимпийски спортен съюз www.integration-durch-sport.de.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Служба за регистрация/информация на гражданите
- Миграционен консултационен център за възрастни имигранти (МВЕ)

Интернет:

- Форум на асоциациите: www.verbandsforum.de
- Deutscher Bundesjugendring (Немско федерално младежко обединение): www.dbjr.de/ueber-uns/mitgliedsorganisationen/
- Bundesarbeitsgemeinschaft der Freiwilligenagenturen (Федерална работна общност на доброволческите агенции): www.bagfa.de

2. Мигрантски организации

В Германия има много организации, в които се обединяват хора с мигрантски произход. По-голямата част от мигрантските организации са ангажирани на местно ниво като сдружения и функционират на доброволни начала. Освен това в цяла Германия има няколко основни съюза. Много от тях, независимо от това дали са малки или големи, са активни на местно или федерално ниво, се застъпват за интересите на имигрантите. Важен принос имат родителските сдружения, в които родителите с мигрантски произход се ангажират заедно за образованието на децата си.

Членовете на мигрантските организации често имат сами миграционен опит и поради това са в състояние да помогнат особено добре на новопристигналите в Германия хора да се интегрират тук.

Организациите са толкова различни и разнообразни, колкото различни са и самите мигранти и мигрантки. Например има:

- развлекателни и спортни клубове
- културни сдружения
- религиозни съюзи

- работни сдружения
- политически сдружения
- студентски сдружения
- сдружения на предприемачите
- родителски сдружения

Мигрантските организации предлагат често разнообразни услуги, например:

- преводачески услуги
- консултация
- мероприятия
- курсове и мероприятия за продължаване на обучението
- предложения в сферата на образованието, например помощ при писане на домашни работи
- образование на родителите
- интеграционни проекти

Освен това те представляват интересите на своите членове. Все по-често към тях се обръщат важни личности от политиката, икономиката и администрацията.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Офиси на локалните консултациялни центрове за мигранти
- Пълномощници/-чки по въпросите за интеграцията от Вашата община или комунален миграционен офис
- Миграционен консултациялен център за възрастни имигранти (МВЕ)

Интернет:

- Федералната служба за миграция и бежанци:
www.bamf.de/migrantenorganisationen
- Федерално министерство на вътрешните работи, строителството и родината: **www.bmi.bund.de**, меню „Themen/Heimat & Integration/Integration/Migrantenorganisationen“ (Теми/Родина и интеграция/Интеграция/Интеграция на мигранти)
- Федерално министерство на семейството, възрастните граждани, жените и младежите: **www.bmfsfj.de**, меню „Themen/Gleichstellung/Gleichstellung und Teilhabe/Migrantinnenorganisationen in Deutschland“ (Теми/Равенство/Равенство и партиципация/Организации на мигранти в Германия)

ХІІІ. Животът в Германия

1. Политически и правен ред

Основният закон (Grundgesetz) е конституцията на Федерална Република Германия. Тя е най-важната правна основа за съвместно съжителство в Германия.

Основни права

Член 1 до член 19 от Конституцията гарантират основните права на всеки един от нас спрямо държавата. Особено важни основни права са:

- защита на човешкото достойнство
- право на живот и физическа неприкосновеност
- равенство на всички хора пред закона
- свобода на вероизповеданието
- свобода на мнението
- свобода на събранията
- свобода на избора на професията
- гарантиране на собствеността и наследствените права
- свобода на печата

Член 20 описва най-важните принципи, върху които е изградена политическата система на Федерална Република Германия:

- Провинция
- Демокрация
- Правова държава
- Социална държава

Провинция

Германия е федерална държава, състояща се от 16 провинции:

■ Баден-Вюртемберг	■ Долна Саксония
■ Бавария	■ Северен Рейн-Вестфалия
■ Берлин	■ Рейнланд-Пфалц
■ Бранденбург	■ Саарланд
■ Бремен	■ Саксония
■ Хамбург	■ Саксония-Анхалт
■ Хесен	■ Шлезвиг-Холщайн
■ Мекленбург-Предна Померания	■ Тюрингия

Демокрация

Германия е демократична държава, това означава, че държавната власт изхожда от народа. Той я упражнява чрез:

- Избори
- Гласуване
- Органи на законодателството (парламент)
- Органи на изпълнителната власт (правителство и администрация)
- Органи на правораздаването (съдилища)

Бундестагът (парламентът) е избраното от народа представителство.

Социална държава

Германия е социална държава. Това означава: Всеки гражданин респ. гражданка трябва да осигурява издръжката си с работа. Но държавата помага на хора, които не са (напълно) в състояние да осигуряват със собствени сили своя живот. Той компенсира ощетяванията. Съществуват голям брой социални услуги. Към най-важните от тях се числят задължителното социално осигуряване и обезщетения за безработица тип II (вижте глава X „Банки и застраховки“), както и детските надбавки (вижте глава VII „Деца и семейство“).

Тук можете да получите информация

Интернет:

- Федерална централа за политическо образование: www.bpb.de

Информационен материал:

- Информация на Федерална централа за политическо образование като отпечатано издание, може да се зареди на www.bpb.de, в меню „Shop“ (Магазин)

2. Партии и политическо участие

Политически партии

Всеки гражданин и всяка гражданка имат възможност да участват в политическия живот на Германия и да окажат влияние върху политиката, на местно, провинциално и федерално ниво. Важна възможност за това е сътрудничеството в сдружения на интересите, граждански инициативи, синдикати и партии.

Партиите номинират кандидати и кандидатки за избори в местните, провинциалните, федералните и европейските парламенти. Това са:

- Общински и градски съвет
- Ландтаг (провинциален парламент)
- Бундестаг (парламент на ФРГ)
- Европейски парламент

Политическите партии в Германия имат съответно различни позиции и политически програми. На сайтовете на партиите можете да се информирате за техните становища по отделните теми.

Избори

Изборите в Германия са общи, непосредствени, свободни, равни и тайни. Това означава:

- **общи:** Всички немски граждани и гражданки могат да избират и бъдат избирани, когато навършат 18 годишна възраст. В някои от провинциите минималната възраст при избори за Ландтаг (провинциалния парламент) и комуналните избори е 16 години.
- **непосредствени:** Народът избира директно депутатите или чрез списък, а не косвено чрез избиратели.
- **свободни:** Никой не трябва да упражнява натиск върху избирателите и избирателките, за да се избере определен кандидат или кандидатка. Изборите не са задължителни.
- **равни:** Всеки глас се оценява по един и същ начин.
- **тайни:** Как отделните избиратели или избирателки гласуват, остава в тайна. Накрая се публикува само общият резултат.

Ако сте немски гражданин, можете да вземете участие във всички избори. Ако живеете повече от три месеца в Германия като гражданин/-ка на Европейския съюз, можете да участвате в изборите за общински и градски съвети и в изборите за Европейския парламент.

Изборът за Бундестаг и повечето Ландтази функционира по следния начин: Всеки избирател и всяка избирателка имат два гласа, първи и втори глас. С първия си глас избирателите и избирателките гласуват за кандидатите и кандидатките в своя избирателен район (мажоритарна избирателна система). Вторият глас се дава за списъка на една от партиите (пропорционална избирателна система). Резултатът от вторите гласове решава, казано накратко, какъв е делът на определена партия в парламентите. Изборите за общинските представителства е регламентирано от провинциалния закон. Поради това тяхното провеждане може да се извърши по различен начин, но следва посочените по-горе принципи за общи, непосредствени, свободни, равни, тайни избори.

3. Интеграционни съвети и комисии

Като политическо представителство на интересите на мигрантите/-тките съществуват в почти всяка община интеграционни съвети и комисии, в някои общини те се наричат дори чуждестранни или миграционни съвети и комисии. Те консултират общинския респ. градския съвет по всички въпроси, засягащи мигрантките и мигрантите и темата „интеграция“. В повечето общини те имат право право на петиция и право на изказване.

Освен това те също помагат на мигрантите и мигрантките във връзка с важни теми, като например социални, културни и правни въпроси за бежанци.

Интеграционните съвети и комисии се избират по принцип от всички мигранти и мигрантки.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Офис на местния интеграционен комитет
- Миграционен консултациионен център за възрастни имигранти (МВЕ)
- Миграционни служби за младежи (JMD)

Интернет:

- Федерален съвет по въпроси за имиграцията и интеграцията:
www.bzi-bundesintegrationsrat.de

4. Религия

Конституцията гарантира на всеки човек в Германия свобода на религията. Към свободата на религията се числят свободен избор на религията, нейното изповядване заедно с други хора, но и правото да не се избира никаква религия. Централно съдържание на свободата на религията е еднаквото отношение към всички религии. Поради това в Конституцията няма държавна църква. Държавата трябва да се отнася неутрално към религиите: тя не трябва да предпочита религии или да ги ошетява. Между държавата и религиозните общности съществува отношение на партньорска кооперация.

Мнозинството от хората в Германия изповядва християнската вяра: Повече от 22 милиона хора в Германия принадлежат към католическата църква, горе-долу същият брой се числи към евангелската църква. Членовете на православно християнство, исляма, еврейството и будизма са част от немското общество. С повече от четири милиона привърженици мюсюлманите представляват третата по големина религиозна общност в страната.

Законите за почивните и празничните дни вземат под внимание християнските празници, като Коледа и Велик ден. Във връзка с празниците на другите религии, в някои провинции има възможност децата да бъдат освободени от занятия в училище.

Родителите могат да решат дали децата им да участват в религиозни занятия в училище. По принцип в училищата се предлагат евангелски и католически религиозни занятия. В зависимост от необходимостта е възможно да се провеждат православни и еврейски религиозни занятия. В повечето западно-европейски провинции се изпробват под формата на експеримент религиозни занятия по ислям на немски език. Запланувано е разширение в много провинции.

СЪВЕТ

Попитайте учителката или учителя на Вашето дете за правилата и предложенията във връзка с религиозните занятия в училището на Вашето дете.

Тук можете да получите информация

На местно ниво:

- Миграционен консултациянен център за възрастни имигранти (МВЕ)
- Църкви и религиозни общности

Интернет:

- Протестантска църква в Германия: **www.ekd.de**
- Католическа църква в Германия: **www.katholisch.de**
- Православна църква в Германия: **www.kokid.w-srv.net**
- Централен комитет на евреите в Германия: **www.zentralratjuden.de**
- Турско-ислямски съюз по религиозни въпроси (DITIB): **www.ditib.de**
- Съюз на ислямските културни центрове (VIKZ): **www.vikz.de**
- Общност на алевиитите в Германия (AABF): **www.alevi.com**
- Централен комитет на мюсюлманите в Германия (ZMD): **www.zentralrat.de**
- Германска ислямска конференция (DIK): **www.deutsche-islam-konferenz.de**

Индекс

Агенция по труда:	19, 21, 45, 48, 49, 50, 75, 88, 89, 90, 92, 93, 103, 113, 114
Болест:	14, 40, 53, 54, 94, 97, 99, 101, 106, 107, 109, 111, 112, 123
Бременност:	23, 66, 67, 68, 69, 70, 71
ВAföG:	76, 91, 92
Видове училища:	82, 83, 84
Виза:	2, 10, 11, 12, 13, 14, 33
Висше училище:	85, 90, 91, 92
Влизане в страната:	2, 10, 11, 12, 13, 14, 30, 32, 33, 38, 91
Граждани на ЕС:	31
Гражданство:	13, 30, 33, 39, 40, 43, 130
Данъци:	42, 52, 55
Данъчни служби:	55
Детски надбавки:	75, 76, 77, 78
Детски помощи:	9, 75, 76, 77, 78, 128
Договор за наем:	61, 62, 63, 64
Документ, осигуряващ право за наемане на социално жилище:	59, 60
Езиков курс:	16, 17, 19
за деца и младежи:	21
за професията:	16, 20, 21
Закон за имиграцията на квалифицирани специалисти:	32
Закон за пребиваване:	43, 51
Закрила на майката:	66, 69, 71
Закрила от уволнение:	54, 72
Започване на собствен бизнес:	50, 51, 52
Застраховка при злополука:	106, 112
Застраховка:	2, 59, 95, 104, 106, 108, 110, 111, 113, 115, 116, 117, 128
здравна застраховка	23, 53, 55, 94, 95, 96, 97, 109, 110, 111
осигуряване срещу безработица	55, 112, 113
осигуряване за дълготрайни грижи	55, 106, 111
осигуряване срещу злополука	106, 112
пенсионна застраховка	55, 103, 107, 108
социална осигуровка	106, 107, 128
частна и имуществена застраховка	115

Защита на потребителя:	28, 63, 65, 116, 121
Здравен център:	68, 70, 99, 100
Здравна осигуровка/здравноосигурителна каса:	23, 53, 55, 69, 94, 95, 96, 97, 98, 103, 109, 110, 111
Здравна профилактика:	97, 109
Избори:	31, 128, 129, 130
Интеграционен курс за жени:	18
Интеграционен курс за младежи:	18, 20
Интеграционен курс за родители:	18, 20
Интеграционен курс:	16, 17, 18, 19, 20, 23, 28, 37
за жени:	18
за младежи:	18
за родители:	18
Интензивен курс:	19
Помощен курс:	18
с ограмотяване:	18
Интеграционен съвет:	130, 131
Интензивен курс:	19
Кандидатстване:	26, 45, 48, 49
Карта ИСТ:	14, 32, 33, 35, 36, 38
Квалифицирани специалисти:	13, 32, 36, 52
Конституция:	39, 126, 131
Консултация относно дългове:	105
Консултация относно Спин:	99
Консултация по въпроси за възпитанието:	68, 69, 79
Консултация по въпроси за миграцията:	9, 15, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 28, 37, 38, 41, 44, 49, 50, 52, 77, 79, 87, 88, 89, 92, 93, 105, 109, 114, 121, 124, 125, 131, 132
Консултация по въпроси за наркотиците:	101
Консултация по въпросите за зависимостта:	101
Консултация:	
Консултация относно Спин:	99
Консултация по въпроси за възпитанието:	68, 69, 79
Консултация по въпроси за миграцията:	9, 15, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 28, 37, 38, 41, 44, 49, 50, 52, 77, 79, 87, 88, 89, 92, 93, 105, 109, 114, 121, 124, 125, 131, 132
Консултация по въпроси за наркотиците:	101
Професионална консултация:	45, 88, 89
Кредит:	104, 105
Курс за ограмотяване:	18

Матура:	85
Мигрантска организация:	88, 124, 125
Миграционни служби за младежи:	19, 21, 26, 27, 28, 37, 38, 41, 44, 49, 77, 87, 88, 89, 92, 131
Мобилна карта ICT:	14, 32, 33, 35, 36
Надбавки за отглеждане на дете:	71, 72, 73, 74, 75
Наем:	59, 60, 61, 62, 63, 64, 104
Народен университет:	16, 93
Обезщетение за безработица (тип I + II):	39, 113, 128
Обучение:	17, 18, 21, 23, 26, 32, 33, 36, 43, 45, 46, 49, 50, 75, 76, 82, 85, 88, 89, 90, 91, 92, 113
Ориентировъчен курс:	16, 18, 19
Осигуровки:	94, 97, 108
Грижи по време на бременност	69
Здравна осигуровка	97, 109
Обществено осигуряване за старост	109
Осигуряване срещу безработица:	55, 112, 113
Отглеждане на деца:	23, 78, 79
Отпуск:	53
Парично обезщетение при болест:	109
Пенсионна осигуровка:	55, 103, 107, 108
Пенсионно осигуряване:	109
Пенсия:	106, 107, 108, 109
Подпомагане на обучението:	91, 92
Покупки:	3, 17, 28, 116, 117
Политически партии:	129
Помощ за жилищен наем:	60, 77
Постоянно пребиваване:	14, 32, 33, 34, 36, 37, 38, 73
Право на пребиваване:	28, 30, 32, 33, 39, 40, 114
Предложения за поощряване изучаването на езика:	86, 87
Преквалификация:	42, 50, 93, 113
Преместване:	58, 59
Преселник/-чка:	9, 30, 33, 45, 90
Придобиване на гражданство:	16, 28, 30, 38, 39
Признаване:	32, 42, 43, 45, 50, 92
Присъединяване на съпруг/-а:	14, 15
Промяна на адресната регистрация:	58, 59
Професионален информационен център (BIZ):	45, 89

Професионална квалификация:	42, 50, 93
Професионална консултация:	45, 88, 89
Работно време:	53, 54
Разплащателна сметка:	104, 105
Разрешение за временно пребиваване:	14, 30, 33, 34, 36, 38, 73, 75
Разрешение за постоянно пребиваване ЕС:	32, 33, 36, 37, 38, 73
Разрешение за установяване:	16, 32, 33, 36, 37, 73, 75
Религиозни занятия:	131, 132
Родителски отпуск:	54, 66, 71, 72, 75
Самостоятелна стопанска дейност:	42, 51, 52
Свободно движение:	30, 51
Семейна каса:	75, 77, 78
Сертификат за завършен интеграционен курс:	16, 19
Синя карта на ЕС:	14, 32, 33, 35, 36, 38
Следване:	18, 21, 33, 35, 50, 82, 85, 88, 89, 90, 91, 92
Служба за жилищно настаняване:	29, 56, 58, 59, 61, 63
Социална осигуровка:	106, 107, 128
Социално осигуряване за гледане и грижи:	55, 106, 111
Спешен случай:	95, 138
Тест за придобиване на гражданство:	39, 40, 41
Трудово посредничество:	45
Трудово право:	42, 53, 54, 66
Търсене на жилище:	56
Търсене на работа:	16, 19, 42, 46, 47, 114
Увреждане:	14, 40, 54, 84, 102, 103, 107
Училище:	2, 9, 16, 19, 21, 23, 26, 46, 77, 78, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 92, 93, 112, 131, 132
Федерална агенция по труда:	9, 15, 42, 44, 45, 46, 49, 50, 77, 89, 92, 93, 112, 113, 114
Федерална програма на Европейския социален фонд:	45
Целодневни детски заведения:	78, 79

В спешни случаи

Понякога е необходимо някой спешно да се отзове и Вие се нуждаете от спешна помощ. Запомнете добре посочените по-долу телефонни номера. В случай на нужда тук ще получите спешна помощ.

Най-важните номера

Бърза помощ: 112

Тук ще получите веднага помощ, ако някой е много болен или тежко наранен.

Пожарна: 112

Ако е избухнал пожар у дома Ви или сте видели пожар в друга къща, трябва веднага да се обадите на този номер.

Полиция: 110

Станали сте жертва на акт на насилие или сте наблюдавали извършването на престъпление? Обадете се веднага на полицията! Можете да се доверите на полицейските служители.

Дежурна лекарска служба: 116 117

Дежурната лекарска служба ще ви помогне, когато е затворен лекарският Ви кабинет и заболяването ви не може да се отложи за следващия ден.

Телефон за утеха: 0800 1110111* или 0800 1110222*

Отчаяни сте и не знаете какво да правите? Служителите и служителките на телефона за утеха с удоволствие ще Ви консултират – не е необходимо да казвате името си, ако не желаете това.

СЪВЕТ

Всички телефони за спешни повиквания са безплатни и можете да се обадите на тях 24 часа в денонощието. Не се притеснявайте да позвъните!

* достъпен само в Германия, безплатен

Издателско каре

Издател

Bundesministerium des Innern, für Bau und Heimat
10557 Berlin

Редакция

Bundesamt für Migration und Flüchtlinge
90461 Nürnberg

Редакция

01/2021

Печат

Druck- und Verlagshaus Zarbock GmbH & Co. KG, 60386 Frankfurt
6 актуализирано издание

Оформление и продукция

MediaCompany – Agentur für Kommunikation GmbH

Снимки

Снимка на заглавната страница: © BMI; стр. 2, 11: © gettyimages.com/Symphonie; стр. 4, 4, 17, 22: © BAMF/Bildkraftwerk/Thomas Geiger; стр. 4, 31: © iStockphoto.com/Juergen Sack; стр. 4, 42: © iStockphoto.com/Johnny Greig 2017; стр. 4, 57: © iStockphoto.com/Eric S; стр. 2–3, 67: © gettyimages.com/FatCamera; стр. 4, 82: © gettyimages.de/Westend61; стр. 4, 94: © iStockphoto.com/seb_ra; стр. 105: © iStockphoto.com/fcafotodigital; стр. 4, 117: © iStockphoto.com/Minerva Studio; стр. 3, 122: © gettyimages.com/track5

Поръчка на публикуван материал

Publikationsversand der Bundesregierung
Postfach 48 10 09, 18132 Rostock
Телефон за услуги: +49 30 18 272 2721
Факс: +49 30 18 10 272 272 1
Имейл: publikationen@bundesregierung.de

Поръчка чрез жетомистичния телефон: gebaerdentelefon@sip.bundesregierung.de
Онлайн поръчка: www.bundesregierung.de/publikationen

Други публикации на Федералното правителство за сваляне и поръчка ще намерите също на: www.bundesregierung.de/publikationen

Артикулен номер: BMI21006

Тази публикация се издава от Федералното правителство в рамките на връзките с обществността. Публикацията е безплатна и не е предназначена за продажба. Не е разрешено използването от партии и като реклама за избори по време на предизборната кампания. Това важи за избор на Бундестаг, Ландтаг и комунланите избори, както и за избори на Европейското правителство.

Указание

Промяната на нормативните уредби, адресите и телефонните номера може да повлияе върху актуалността на брошурата или части от нея да станат невалидни. Затова по важни въпроси се информирайте винаги на място.

www.bmi.bund.de
www.bamf.de